"Published and distributed under permit (No. 534) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General."

"Accepteance for malling at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 8, 1917, autorized on July 12, 1918."

DARBININKAS

ORGANAS AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPO DARBININKŲ SĄ-GOS.

"DARBININKAS"
eina utarninkais, ketvergais ir subatomis
Metams $3.00
Bostone ir apylinkėj met. $4.00
Užrubežyj metams $4.25

"DARBININKAS,"
242-244 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 620.

VOL. IV, No. 132 (612). SUBATA, LAPKRIČIO 15 D., 1919. KAINA 5 CENTAI.

Nedalyvauja

Iš Helsingforso pranešama, jog estonai pradės taikos derybas su bolševikais lapkričio 15 d. Lietuviai derybose nedalyvaus.

Spalio 29 d. kun. Narijauskas, Lietuvos atstovas prie Apaštališkojo Sosto, turėjo audienciją pas Šventąjį Tėvą.

Lapkričio 1 d. Lietuvos Delegacija Paryžiuje persikėlė į naują vietą. Dabar jos adresas: Lithuanian Delegation 55 Avenue Marceau, Paris.

Prof. Valdemaras, dabartinis Lietuvos užsienio reikalų ministeris atvyko Paryžiun ir ten bus iki delegacijos darbai baigsis.

Yčas buvo Londone Lietuvos paskolos reikale. Gerai pasisekė.

Inž. Naruševičius, Lietuvių Taikos delegacijos pirm., yra dabar Londone.

Kun. Narijausko sekretoriumi yra jaunas studentas Mačiulis.

P-lė Chodokauskaitė, gerb. Smetonienės sesuo, dirbusi prie Lietuvių delegacijos Paryžiuje išvažiavo Lietuvon.

Amerikoniška Brigada greit kelsis Lietuvon.

Kun. Dobužis netrukus grįšiąs Amerikon.

Kun. V. Bartuška buvo Paryžiuje ir kaip tik gaus laivą, tuoj atvyks Amerikon.

Apie lenkų žiaurumus su lietuvių dvasiškija ir bažnyčiomis pagrobtose Lietuvos žemėse nuolatai siunčiami pranešimai Apaštališkajam Sostui.

Kun. Vilimas apleidžia lietuvių delegaciją Paryžiuje ir tęs augštus mokslus.

Kai lietuvių taikos delegacija pabaigs savo darbus, tai Lietuvos atstovu Francijoj liks bene tik Milošas.

Lietuvoje be valdžios leidimo negalima išgabenti užsienin jokių produktų. Išgabenamieji daiktai gan augštu išvežamuoju muitu apdedami.

Anglijos premieras Lloyd George pakvietė geležinkelių darbininkų organizacijas atsiųsti savo atstovą į geležinkelių tvarkymo komitetą, kur veikia geležinkelių direktoriai ir valdžios atstovai.

Nors alijantai pasitraukė iš Archangelsko fronto, bet tenykščiai rusai atsilaiko prieš bolševikus. Pirma jie pasitikėjo ant alijantų, dabar jų nėra ir pasitikėti turi tik savimi. Todel sujudo organizuotis.

Anglijoj susitvėrė nauja rojalistų partija. Ji stovi už monarchiją ir kovoja prieš bolševizmą ir respublikonizmą.

Atmušė.

Iš Rygos latvių Spaudos biuras praneša, kad latvių kariuomenė palaikoma alijantų artilerijos iš laivų nugrūdo Bermondto gaujas 15 mylių nuo Rygos. Bermondto gaujos pasitraukė Mintaujos linkui. Latviai paėmė 11 didelių armotų ir 100 kulkosvaidžių.

LIETUVIAI, DOMĖ!

Talkininkių Valstybių nuskirtoji Komisija rubežiams nustatyti, turės pradėti savo darbą tuoj kaip tik Tautų Lyga ims veikti. Lenkų, vokiečių ir rusų valdžios šeimininkauja Lietuvos rubežiuose; it pelės jie griaužia mūsų valstybės pakraščius. Jei jų elgimosi nebus sustabdyta ir jei įsiveržėliai nebus nustumti už Lietuvos rubežių, tuomet Lietuva mažai turės progos likti pilnai nepriklausoma valstybė.

Laikas sukrusti prie darbo. Kiekvienos minutės užtęsimas gali reikšti netekimą gabalo Lietuvos teritorijos. Kiekvienas ir visi lietuviai privalo savo dalį atlikti. Jei negali važiuoti Lietuvon ir kariauti, tuomet tegul tavo doleris atlieka tavo darbo dalį prie išgelbėjimo Lietuvos Respublikos.

(Pasirašo) **Juododis.**

SPECIJALIS UŽREIŠKIMAS No. 3.

1. Lietuvos Militarinė Misija gavo rezoliuciją, priimtą Amerikos Lietuvių Tarybos ir Tautinės Tarybos bendrame posėdyje. Rezoliucijoje pažymima kad A. L. Taryba patvirtino ir ant toliaus J. Bielskį vyriausį Lietuvos Liuosybės Sargų organizatorių, o Tautinė Taryba nuo savęs išrinko į tokį pat ofisą Kapitoną V. Lazdyną.

2. Bendrame Tarybų posėdyje abudu minėtieji asmenys liko užgirti ir kaipo tokie rekomenduoti Lietuvos Militarinei Misijai.

3. Todel, šiuomi minėtieji abudu aficieriai lieka Misijon priimti ir paskirti jiems pavestas užduotis sąžiningai pildyti.

Įsako
Gen. Juododis,
Lietuvos Armijos Generalio Štabo Narys ir Lietuvos Militarinės Misijos Viršininkas.

Charles A. Sloane,
Leitenantas Inžinierių Korpuso, Misijos Sekretorius.

Stockholme baigiama įtaisyti nauja prieplauka. Iš jos bus gabenama tavorai skiriami Pabaltiko valstybėms.

Attorney-General Palmer sako, jog prašysiąs kongreso išleisti įstatymą, sulyg kurio kurstymas prie maišto būtų rokuojamas kriminaliu prasižengimu.

Providence, R. I. saliūninninkai labai linksmi, nes teismas pripažino, kad jie gali pardavinėti alų su 4 nuoš. alkolio.

Kaip tik taika bus ratifikuota, tai atsidarys tiesioginis susinešimas geležinkeliu tarp Konstantinopolio ir Paryžiaus.

PIRKITE LIETUVOS VALSTYBĖS PASKOLOS BONŲ!

Lietuvos kariuomenė prie maldos.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

KARIŠKIAMS ŽEME APRŪPINTI.

Vyriausiosios Komisijos kariškiams žeme aprūpinti posėdžiuose IX. 29. ir X. 1. nuspręsta paimti Valstybės nuosavybėn kariškiams žeme aprūpinti:

1) Iš kunigaikščio Konstantino Radzevilos Karolinavos Pšyspošo ir Zamuškos palivarkus iš viso apie 503,15 deš. žemės, Ukmergės apskrity, Taujėnų valsč.

2) Iš grafo Plioterio Svencenykų palivarką 160 deš. Trakų apskrity, Kruonės valsčiuj, visi šio savininko dvarai yra valdžios valdomi.

3) Iš p. Nariškino Augučių ir Vileikių palivarkus, Švenčionių apskrity, apie 470 deš.

Paimtieji ankščiau Totlebeno du palivarkai baigiami matuoti ir tuojau bus skaldomi į sklypus ir dalijami kariškiams.

Apskričių Komisijos kariškiams žeme aprūpinti yra nutarusios, kad reikia paimti:

a) Vilkaviškio aps. komisija apie paėmimą dviejų palivarkų: Vanaginės, Alvito valsčiaus, ir Karalių, Žaliosios valsčiaus, apie 630 margų iš Tado Vaičinskio dvaro.

b) Trakų aps. kom. apie paėmimą iš J. B. Tiškevičiaus dvaro šių palivarkų Kaišedorių valsčiuj. Šukiškio apie 66 deš. Papilių apie 150 deš., Edwardavo apie120 deš. ir Jodiškių apie 200 deš.

Tų komisijų nutarimai bus sprendžiami Vyriausiosios Komisijos šiomis dienomis.

Buvo pristatytas Raseinių komisijos nutarimas apie paemimą 80 deš. Raseinių apskrity. Pareikalauta numatyti didesnius žemės plotus paimti. Kitos komisijos dar nėra pristatę savo nutarimų apie geistinas paimti šiam tikslui žemes. Todel nepristačiusioms buvo per žemės ūkio ir Valstybės Turtų Ministerijos įgaliotinius nurašyta pasiskubinti.

Vyriausios Komisijos Kariškiams žemė aprūpinti Vedėjas
Sekretorius **D. J. Blynas.**
(Kauno "Lietuva")

ŪKININKŲ REIKALŲ TRUKDYTOJAI.

Šilavotas. Vargais negalais Ūkininkų Sąjungos Šilavote skyrius susirengė lentpiuvę ir pradėjo dirbti. O čion, rodos, girinė valdžia to ir laukė, kad turėjus kuo gąsdinti: uždarysią, neduosią piaut! pristatykit dokumentus pirkimo, legalizavimo draugijos!

Suradome dokumentus kokius tik turėjome, gražiai atsiprašėme už neturimus ir, rodos, jau geru esame. No. "Pristatykit neturimus dokumentus, o ne, bus po darbui!" sako po kelių savaičių. Kad čia juos! Mums nė į galvą neparėjo perkant mašinas, dūdas diržus ir savais pinigais mokant, kad popiergaliai su žydo parašu bus reikalingesni valdžiai, negu 20-ties ūkininkų — liūdininkų, visa tai vežusių, žodis: nevogta, bet draugijos pirkta. Pristatyk, girdi, ir tiek. Atsidėję išjieškojome visas kvitukes, popiergalius, bene surasim reikiamos žydo sutarties kvitos. Radome ir su džiaugsmu pyškame trečiusyk pas "ponus" į Kauną. — Benebus dabar galas. Kur tau! Andai ateina žvalgo pasiūstas girinis ir reikalauja parodyt Kauno girinio departmento leidimo, o ne tai bausmė — sustabdys lentpiuvę. Kokio leidimo? lyg departmentas mums pinigus skolino, kaip kad žadėjo Pakuonio Ūk. Sąjungai? "Ne atkerta, privalot turėt pavelijimą piaut, be to uždaroma." Va tau ir vėl! Mes duosim pinigų, bet atsiūskit pareikalavimą ir taksą kiek, arba bent žmoniškai tiesiog paprašykit; duok pinigų, o ne ten leidimus dokumentus, išjieškinėt; tarytum valdininkai ir ko veikti neturėtų.

Žmonių padegėlių grinčios be stogų, javai kūgiuose, atmetę laukų darbus skubinas į lentpiuvę su medžiais. O ką, girdi, peši, kai sustabdys lentpiuvę? Bene ponams rūpės, kad mums lentų reik, kad kiti paskutinę šimtinę dėjome, by tik lentpiuvę įsitaisius kad prieš žiemą šiaip taip apsidangščius savo lušnas.

Todel mes gražumu girios "Ponų" prašytumėm netąsyt mūs po daugel sykių į Kauną, bet jei reik pinigų, atsiųskit pareikalavimą ir mes atsiteisim arba per valsčiaus komitetą arba per urėdiją Prienuos.

Ūkininkų sąjunga daro lentpiuvę ne del pelno, bet savo padegėliams nariams padėti, o jų čion daug (Šilavoto parapijos penkta dalis). Nejaugi valdžiai nekoktu mus kvaršinti bereikalingomis rusų būdu "bumagomis"?!

Rudens ilgesnės naktys — vagims patogumas. Ir dauginasi jų. Tai arklys dingo, tai karvę išvedė, tai mėsą išnešė, tai rugių sėklą nušlavė. Valdžia privalėtų, griežčiau elgtis su sugautais, o čion bijoma vagiui net uždrožti gerai, sako, įstatai draudžia. Pernai būt ir taip švelniai vagis-plėšikus glostę, tai nebūt buvę nė vienam vietos, pati valdžia benebūt dūmusi užrubežin, kur vagims-plėšikams nesigaili gerų botagų — užtat ramu.

LENKAI VARO IŠ SEINŲ VYSKUPĄ.

Lenkai įsakė Seinų vyskupui kun. Karosui į savaitę laiko išsikraustyt iš Seinų už demarkacinės linijos. Į šitą klausimą jie įtraukė ir Ratti.
(Kauno "Laisvė")

NAUJŲ DVARŲ IMA PARCELIUOTI.

Šiemet Ž. Ū. ministerijos įsakymu bus išparceliuota apie 15000 dvarų žemės dešimtinių. Daug jau yra išparceliuota. Dabar mums praneša iš Žemės Reformos komisijos kad Vyriausioji Komisija Kariškiams žeme aprūpinti, savo posėdyje š. m. rugsėjo m. 29 dieną nusprendė paimti Valstybei ir išdalinti kariškiams Kunigaikščio Konstant. Radzvilos, Taujėnų dvaro Ukmergės apskrityje tris palivarkus, būtent Karolinavos, Pšyspošo ir Zamuško, ir grovo Ploterio Svencenikų dvarą Kaišedorių apskrityje.

Minėtiems dvarams išparceliuoti nuskirti matininkai jau pradeda darbą.
(Kauno "Laisvė")

Paryžiuje raudonųjų susirinkime vienas kalbėtojas pasakė, jog pasekmingas maištas Suv. Valstijose reikštų sukilimą raudonųjų visame pasaulyje. Minia suriko: "Tas įvyksta. Tegyvuoja didžioji revoliucija!"

Hartforde, Ct. suimta ir uždaryta kalėjime 105 anarchistai.

Paryžiuje spaustuvių sustreikavusieji darbininkai nutarė tęsti streiką.

Bulgarijos premieras Stambuliski išvažiavo į Paryžių, kur jis turės pasirašyti po taikos išlygomis, taikos konferencijos nustatytomis.

$100,000.00 Lietuvai.

Jau metas ruošties prie Laisvės Savitės.

Pereitais metais šiuom laiku Tautos Fondas pradėjo laisvės savaitę. Buvo užsibriežta surinkti $50,000, kaipo Kalėdų dovana Lietuvai. Buvo abejojama, ar tiek bus galima surinkti. Tečiau pasekmės perviršijo karščiausius lūkesčius, nes tapo surinkta keturis syk tiek. Žmonės aukavo šimtais, kaikurie ir tūkstančiais. Iš to išėjo graži nauda. Galima drąsiai tvirtinti, kad pereitų metų laisvės rinkliava pagamino Lietuvai laisvę. Tapo sumobilizuotos visos Lietuvių pajėgos Amerikoje. Atkreipta doma pasaulio spaudos į Lietuvių reikalus. Mūsų balsas pasiekė Taikos Konferenciją ir praskambėjo visur, nežiūrint į tai, kad Lietuvos priešai dėjo visas pastangas, kad jį nuslopinus. Šiandien Lietuva de facto pripažinta stambiausių pasaulio valstijų.

Tečiau mūsų darbas toli-gražu ne yra užbaigtas. Lietuva priėjo prie pačio svarbiausio krizio. Kaipo ligonis, kovojantis su mirčia, mūsų Tėvynė dabar pergyvena pačias svarbiausias ligos valandas. Išlauko gręsia jai priešai daug už ją galingesni. Jų visų tikslai, visame kame skirtingi, viename dalyke sutinka, būtent pavergti-nuslopinti naujai atgimusią tautą, kuri vos tik dabar, po kelių nelaisvės šimtmečių, pradeda kvėpuoti savo tikra lietuviška gyvastim. Energijos, pasišventimo Lietuva turi begalo. Tečiau jai trūksta mantos — pinigų. Jos gamta turtinga, bet per penkerius nelaimės metus ji tapo išnaikinta — nualinta Vokiečių, Rusų, Lenkų. Jos žemės išteklius yra perpilnai pakankamas žemdirbiui-ūkininkui, bet jos pramonija tebėra pačioj kūdikystėj. Jos laisvė jau tiek iškovota, kad net tos valstybės, kurios apie ją pirmiau nė negirdėjo, kaip Anglija, ir tos, kurios ją nieku gyvu nenori pripažinti, kaip Rusija ir Lenkija, priverstos yra su ja skaityties, kaipo su atskira tauta. Bet Lietuvai dar trūksta oficijalaus pripažinimo, kuriam nebėsant, visi godūs kaimynai ją užpuldinėja ir drasko, nelyginant kaipo kokį pamestą ant kelio daiktą, kurs neturi legalaus savininko. Lietuva smarkiai ginasi. Jos kareiviai narsumu viršyja visų kitų kareivius, bet jų nebedaug, ir tie patys apdriskę, be ginklų, be organizuotos pašalpos sužeistuosius globoti...

Lietuvai reikia visko ir to visko jinai tikisi-lūkuriuoja iš Amerikiečių. Ar mes tylėsime, jai maldaujant, ar būsime abejingais žvalgūnais, jai kenčiant? Subruzkime, Lietuviai Amerikiečiai, ir susispieskime prie Tautos Fondo, kuris kaip tik ir užsibriežė remti Lietuvą visais atvėjais, kuriais jai pašalpa yra reikalinga. Jos laisvę remia atstovai, Tautos Fondo lėšomis užlaikomi. Jos kareivius globoja L. Raudonasis Kryžius, kurs po Tautos Fondo čarteriu veikia. Jos stipriausią vidujinio gyvenimo ramstį, Krikščionių Demokratų Partiją, Tautos Fondas išimtinai užsibriežė šelpti ir jau pirmą pagelbą suteikė. Lietuvos Katalikiškąją moksleiviją, kuri Tėvynėje ir svetur šviečiasi, kad pagaminus jai tinkamų valdininkų, mokytojų ir veikėjų, Tautos Fondas pinigiškai remia ir rems, kol jo iždė beliks nors vienas centas. Kauno Moterų Draugiją Tautos Fondas per Seimą nutarė gausiai sušelpti ir tą padarys, kuomet jo pajėgos sustiprės. Kokia plati veikimo dirva! Kiek puikios progos pasitarnauti atgimusiai Tėvynei!

Štai Amerikos Lietuvių Taryba savo susirinkime, laikytame Pittsburgh, Pa., 4-5 d. lapkričio, 1919, apsvarsčius dabartinį Lietuvos padėjimą, atrado būtinu rekialu teikti fizišką jai pagelbą, tad užgyrė organizuojamąją Amerikos Lietuvių Brigadą ir sulyg išgalės remti finansiškai. Bet, kad atsiekus tą tikslą, reikia krūvos pinigų. A. L. Taryba užgyrė Tautos Fondo planus sudaryti Kalėdoms dovanų Lietuvai laisvės išgavimui "Laisvės Savaitę," kad surinkus $100,000.00 parėmimui Am. Lietuvių Brigados, Lietuvos Moksleivių, Lietuvos Moterų ir viso Lietuvos politiško veikimo.

Turėdami prieš akis tokį gražų ir šventą tikslą, visa Amerikos Lietuvių visuomenė privalėtų stoti darban ir paremti Tautos Fondo laisvės savaitę, kuri bus vykinama Lapkričio ir Gruodžio mėnesiuose.

Kalėdų dovana laisvai Tėvynei, kaipo menkas atlyginimas už jos kančias, darbą ir pasišventimą—tegu būna mūsų obalsis vykinant laisvės savaitę. Kaip būtų malonu, kad galėtume sumesti $100,000.00 ant Tėvynės aukuro! Tas nepersunku. Lietuviai Amerikiečiai parodė, kad jiems nebe naujiena sudėti $200,000.00 į porą mėnesių. Jeigu tą galėjome padaryti pereitais metais, kodel gi šįmet negalėtume? Gi reikalas tas pats. Ytin dar didesnis, nes reikia pastumėti Tėvynę per didžiausią jos krizį — laisvės linkon.

Kun. K. Urbanavyčius,
T. F. Pirmininkas.
K. J. Krušinskas, Rašt.
B. Vaišnora, Iždininkas

Anglijos parlamentas netrukus ketina imti svarstyti Airijos klausimą.

Berlinan atvyko maršalas Hindenburg. Jis buvo labai iškilmingai priimtas.

Amerikos taikos delegacijos nariai Paryžiuje pranešė taikos konferencijai, jog pradžioj gruodžio mėnesio jau norėtų išvažiuoti namo.

Berline labai daug sniego pridribo.

James M. Keyes
Advokatas
350 Broadway, So. Boston, Mass
TEL. SO. BOSTON 212 OR SO. BOSTON 600.
JEIGU VIENAS UŽIMTAS SAUK KITĄ.

"Lietuva ir Lotynai".

Tokiu antgalviu italų laikraštis "L'Economista d'Italia" patalpino ilgą, rimtą straipsnį apie lietuvių kalbą ir apskritai apie lietuvius.

Pažymėtina, kad pastaraisiais pora metų, italų spaudoje vis plačiau ir plačiau gvildenama apie lietuvius ir tuom pat vis labiau blaškoma, seniai lenkų čionai įskiepytaja nuomonę, būk Lietuva ir Lenkija vienoda šalis ir būk kiekvienas lietuvis suprantąs lenkų kalbą, kadangi lietuvių kalba esanti vien dialektu Lenkijos provincijos Lietuvos.

Kad geriau atkreipti lietuvių atydą į jų pačių reikalus namieje ir svetur, paduodame čionai minėtąjį straipsnį mūsų kalboje — antai:

"La Lituania," lietuviškai "Lietuva" — lietaus šalis pareina iš žodžio lietus. Esama tai šalies, kuri kadaise buvo užėmus Pabaltijos plotus palei Vendų ir Kurų įplauką, ir kuri tęsėsi nuo Vislos ir Nemuno plotų iki Dauguvos, Bugo, Priepečio ir Beržinės upių.

Senovės Lietuva turėjo tris provincijas: — a) Prūsų žemę su vienuolika apskričių, kurių tarpe įžymesni — Kelmynė, Pamaris, Zambrai ir Juodvyžiai, b) **Žemaičius** ir c) **Aukštaičius.**

Anais teritorinės didybės laikais, šiandieniniai latviai niekuom nesiskyrė nuo lietuvių. Vartodami vieną kalbą, jie buvo kaip ir viena šeimyna. Tečiau istorijos likimas perskyrė abidvi tauti, kurios vienok dar šiandien turi vienodą siekį ir politiką.

Lietuviai, kuriais maža užsiimdinėta ligšioliai, priguli prie didelės indo-europėjų šeimynos. Kaip airišiai, paskui ir albanai, jie turi savotą kalbą, labai panašią į sanskritų. Jų sintaksė artymiausia graikų-lotynų formoms, jų lakonizmas didesnis dar už senovės lotynų. Todel lietuvių kalba, neturinti nieko bendro nė su slavų, nė su saksų kalbomis, yra artimoj giminystėje su italų kalba, kas link daugumos formų ir dialektų.

Žinomas filioliogas Seinų vyskupas Baronas ištyrė lietuvių kalboje 22 dialektu, kas kaip tik nurodo nepaprastą kalbos turtą, apie kurią prof. Meillet va ką yra pasakęs: **"Kas norėtų surasti gyvų žmonių burnoje pėdsakus kaip ištikrųjų skambėta senosios bendros indo-europejų kalbos, turėtų eiti pagyventi tarp šiandieninių lietuvių kaimiečių."**

Ačiū tat savo panašumui į sanskritą, lietuvių kalba giminė įvairių rytiečių kalbų. Keletos paveikslų užtenka šitosios nuomonės patvirtinimui — antai: Sanskritų kalboje — Devas — lietuviškai—Dievas, Visampatis — Viešpatis, Potis — pats, Die — diena, Viras — vyras, Kas, ka — kas, ką; Naktam — naktis; asmi, asi, asti — esmi, esi, esti ir asti.

Einant toliau pamatysime, kad lietuvių kalboje esama daug žodžių lotyniškos kilmės — kaip štai: lotyniškai — dentes — lietuviškai—dantįs; aures — ausįs, praestega — priestogė, trilix — trilinkas, ademo — atimu, penus — penas, abedo — apėdų, maditus — maudytas (šlapias).

Lietuvių kalboje randama dar žodžių, ką ne tik skamba lotyniškai, bet tą pat ir reiškia, kaip va: **"Viri trahite jugum"** — **"Vyrai traukite jungą."**

Į graikų kalbą lietuviškoji panaši daugumu kirčių ir tulomis gramatikos formomis. Abidvi jiedvi vartoja dviskaitą ir linksniavimą ir **sąjungojime** nevartoja **verbum auxiliare.** Visi daiktvardžiai ir būdvardžiai, abiedvi turi galūnes **a, e ar as, is.**

Lietuvių kalba labai turtinga. Anot ruso mokslininko Maskvos Universitatės prof. Fortunatovo, lietuvių kalboje, kaip kad anglų esama net 75.-000 žodžių.

Sulyginant nūnai lietuvių kalbą su italų randama jose labai didelį panašumą. Kaip lietuviškai taip ir itališkai kalbėdami sutinkame stebėtiną faktą, kad abiejose priduriant prie daiktvardžių sušvelnimo galūnės, pagražiname paties daiktvardžio reikšmę, ką kitose kalbose galima padaryti negu tik būdvardį pridėjus. (Antai bėdina, bėdinybė, bėdinėlė — itališkai povera, poveretta, poverella).

Lietuvių kalboje negalima prisegti prie daiktvardžio jokios storžieviškumo galūnės kaip kad daroma italų kalboje.*) Priešingai lietuvių kalboje prie kiekvieno daiktvardžio, pagražinimo delei, galima prisegti begalę sušvelninamųjų galūnių daugiau ir lengviau negu net ispanų kalboje, tas viskas taip švelnina ir minkština lietuvių kalbą, kad neveltui prancūzų mokslavyris Elias Recklus (skait. Reklys) nusprendė, kad: **jeigu pasaulės tautų vertė būtų mieruojama jų kalbos grožybe, lietuviai turėtų užimti pirmąją vietą Europos tautose."** Kad sustiprinti prancūzų geografo žodžius, reikia pridurti giedorių ir muzikų nuomonę, anot kurių lengvumu giedoti italų kalba stovi pirmoje vietoje, o paskui ją eina lietuvių, kad ir delto jog abidvi jiedvi iš fonetikos nedaro nei mažiausios aukos gramatikos įstatų delei. Gražiai skamba — tai gerai!

Taip nepaprasta fonetikos meilė, geriausia apsireiškia lietuvių tautos dainose (rumuniškai **dainos**), kurių beklausant išeina aikštėn **ramus** ir **liūdnas** tautos būdas. Ir tik kronistai kaip Dusberg'is, Nestor'ius ar Dlugoš'as, nemokėdami lietuviškai, kaipo sūnū tautų ką nuolat su Lietuva kariavo savo kronikose šitą taip ramią tautą, nupiešė barbarais ir kraujageriais, priešingai visi, ką mokėjo lietuviškai ir tyrinėjo Lietuvos dainas, suvis prie ko kito priėjo. Antai kuomet skandinavų **Sagose** tarp ginklų trukšmo visur tik kraujas upėmis tesilieja, lietuvių dainose visur ir visame terandama vien ramios Beatričės**) paveikslą. Todėl tat įžymus lenkų rašėjas Kraševski's, ką gerai mokėjo lietuviškai nusprendė, kad šitoji tauta, savo praeityje, yra viena iš simpatingiausių ir daugiausia užimančių tautų.

Su Kraševski'o nuomone sutinka ir filozofas Lesingas, kuris mokėdamas lietuviškai, va ką apie lietuvius sakė: **"Savo stebėtinose dainose lietuviai nurodo, kad kiekvienoje padangėje gemama poetų ir kad švelnesnis dvasios jausmas, nėra savastimi vienos tik ar kitos tautos, kuri didžiuojasi savo kultūra."**

Kad geriau patvirtinus giminystę tarp lietuvių ir italų kalbos, štai keleta žodžių ką abiejose kalbose vienodai skamba ir vienodai reiškia — **lietuviškai** — retakas, carro — karas, garbare — gerbti, briglia (sk. brilija) — brizgilas, ceppo — čiepas, moschetto (sk. mosketto) — muškieta, ugola — uoga, scarmigliato (sk. skarmijato)—skarmaluotas, argine (dž) — daržinė, adobbare — dabyti, alveare — avilys, uopo — ūpas, mulino — malūnas ir tt.

Šimtus galima būtų pririnkti panašių žodžių, kuriuos suprastų kiekvienas italas ar kaimietis — lietuvis panašią giminystę, šitų dviejų kalbų galima išaiškyti nuomonėmis Erodoto, Strabono ir Tacto, kurie suteikė žinių, jog lietuviai beabejo — Italijos pabėgėliai, ką išsikraustė iš čionai laike naminio karo Marjo ir Sillės (107-84 m. prieš Kristui užgimus, ir tarp Cezario ir Pompėjaus (100-44 m. p. K. užg.). Šitą nuomonę pilnai patvirtino Aurelius Kassiodoras savo knygoje **"Gotų istorija,"** aprašęs tenai lietuvių pasiuntinystę į Teodoriką Didįjį. Iš savo pusės, šisai atsitikimas nurodo, kad lietuviai savo pelkėse ir giriose lik tam dar laikui turėjo omenyje savo senovės Italiją matutę.

Idant geriau pamačius kad lietuvių toli-gražu nebūta barbarais kaip kad juos nupiešė tuli be sąžinės istorikai, reikia patėmyti kad senovės lietuviai sugebo palikti ainiams savosios kalbos pėdsakus, kadangi kaip kad Grekai ar Indai ir jie mokėjo rašyti ant medžio žievės. Lietuviškas žodis **"rašyti,"** paeinantis iš gotų kalbos **"runen"** ir **"vizen,"** nurodo, kad lietuviai žinojo **"runo"** raštą, ką patvirtina ir Nedimas — arabas. Senovės lietuvių vartota panašiai ir taip vadinamųjų **Biarmijos** ženklų (Senovės šalis, šiandienės Permo gubernijose Rusijoje).

Tečiau visi šitieji rašto ženklai buvo pamiršti ir Lietuvos rašybai amžių bėgyje įskiepyta rusų abecelė baltgudiškoje tarmėje, kuri pragyvavo iki XVIII amžiui, t. y. iki laikui kuomet vietoj rusiškų raidžių įvesta lotyniškos — kurios ir Lenkijoje vartota.

Istorija, aiman, nebuvo prielanki nė lietuvių tautai, nė josios kalbos moksliškam išsiplėtojimui, kadangi svetimtaučių užklupimai amžiais stengėsi užgesyti ne tik josios liuosą išsiplėtojimą, bet ir gyvuojančios Lietuvoje spindulius net lotyniškos kultūros, kas bent dalinai pasisekė mūsų tautos priešams...

Pirmutiniai Lietuvos teriotojai pasirodė vokiečiai, kryžeiviai-teutonai, pakviestieji Lenkijon 1228 m. lenkų kunigaikščio Konrado Moravijoj kariauti prieš lietuvius stabmeldžius, šitieji šiandieninės Prūsų Karalystės įsteigėjai pastatė sau tikslą konogreičiausia suvokietinti naujai apkrikštytus lietuvius.

Kad greičiau pasiekti savo netikusį uždavinį, įsakymu grosmeisterio Zigprydo Flichtnagen jie 1309 metais užgynė visai vartoti lietuvių kalbą. Ačiū šitam patremtam įsakymui nei viena pora jaunavedžių negalėjo gauti **šliūbo** bažnyčioje, kolei neišmoks jo vokiškai, neturėjo teisės užimti kad ir mažiausios vietelės savo tėvynėje, net ir teismas buvo atliekamas vokiečių kalboje. Šitoji baisioji našta slėgusi lietuvius ištisus 500 metų, galutinai iškerojo 1872 m. kuomet Bismarkio įsakymu, lietuvių kalba galutinai tapo išguita iš pradinių mokyklų Prūsuose. Vienok-gi, nežiūrint šito baisaus persekiojimo ir šiandien dar 3-4 šimtai tūkstančių lietuvių Prūsuose vartoja savą prigimtąją kalbą. Yra tai gyventojai Tilžės, Klaipėdos ir Karaliaučiaus apskričių gyventojai, taip vadinamos Mažosios, kurios prijungimu prie Didžiosios Lietuvos rūpinosi lietuviai 1914 m., kuomet po pirmutinių Rusijos laimėjimų Prūsuose, jie kreipėsi į Vyriausiąjį Rusijos Vadą D. Kunigaikštį Mikalojų, prašydami kad jisai tą padarytų.

Negeresnis taip pat likimas lietuvių kalbos buvo ir laikais josios susivienijimu su Rusija ar Lenkija.

Taip vadinamoje Lietuvių Rusų Valstijoje iki susirišimo su lenkais (1569 m.) niekam nė į galvą neatėita, persekioti lietuvių kalbos, gal ir delto, kad nedarius kliūčių savo skaitlingesniems kaimynams (vokiečiams, rusams ir lenkams), naudojosi baltgudiškąja kalba visuos valstybės reikaluose ir tarp savęs ir su kaimynais, ir tik apie 1430 Didysis Vytautas, stengėsi įvesti savo prigimtąją kalbą į Valstijos reikalus — bet to nepadarė Kryžiokų atkalbėtas. Dingus galutinai Lenk.-lietuviškai valstijai, kuomet ištisa beveik Lietuva atsidūrė po Rusijos valdžia, prisieina susitikti su apverktina didžiųdidžiausia skriauda padarytąja lietuvių kalbai. 1865 m. Petrapylės valdžia išleido įstatymą draudžiantį spausti lietuviškas knygas lotynų raidėmis, tuom tikslu kad priversti lietuvius vartoti rusų abėcelę (kirillicą).

Bet sumanymas vėjais nuėjo. Rusijos valdžiai nepasisekė sumanytasis tikslas, kadangi lietuviai, nemąstant didžiausio persekiojimo, naudojosi slaptai įvežtomis knygomis ir per 40 metų kantriai kentė baisiausių persekiojimų iki 1904 m. kuomet prašalinta netikusį įstatymą.

Nemažiau pavojingi lietuvių kalbai buvo ir lenkai. Ačiū lietuvių krikštui įsispraudę Lietuvon jie nemokėjo ir nenorėjo lietuviškai išmokti, todel nieko jie gero nepadarė išsiplėtojimui šitosios senų-senovės kalbos, ir praminę ją stabmeldžių kalba (pagoniška) sistematiškai ėmės ją naikinti, kaipo likučius senovės stabmeldystės.

Toksai pasielgimas, savaimi, negalėjo turėti gerų pasekmių ir anot pačių lenkų prirodijimo, ačiū tokiam lenkų pasielgimui lietuviai ilgus amžius gyveno tamsybėse kas link tikybos dalyką, ką gerai patvirtina vienas iš lenkų istorikų Dr. J. Korzeniauskis savo knygoje "Analecta Romana" (Krakova 1894 m. 172-174 pusl.)*)

Kuomet, kaip matom, lenkų stengtasi ištautyti lietuvius, pastarieji tarsi tyčiomis pasirodė darbštesniais mokslo dirvoje negu kad persekiotojai jų kalbos lenkai. Pirmutinė lietuviškoji knyga **"Kelionė dūšios į aną gyvenimą,"** išspausta 1533 m. o pirmoji lenkiška **"Żywot poczciwego czlowieka"** (gyvenimas doro žmogaus) pasirodė tik 1543 m. tai yra 10 metų vėliau. Toliau, pirmoji lietuviškoji gramatika **"Universitas linguarum Lituaniae"** išėjo į svietą 1737 m., o pirmoji lenkiškoji kun. Kopczynskio gramatika pasirodė vos 1783 m., t. y. 46 metus paskiau. Patsai apšauktasis lenkų universitetas Vilniuje visu savo gyvavimo laiku turėjo neapykantoje lietuvių kalbą, nes į 30 savo gyvavimo metų, jisai išleido lietuvių kalboje vienui tik vieną knygelę — apie bites ir kad išmušti iš liaudies jų protėvių kalbą, tasai pats universitetas, kaipo viršininkas mokyklų Lietuvoje ne tik ką neįleido į mokyklas lietuvių kalbos, bet dar įsakė visose mokyklose išguldinėti lietuvių vaikams tikybą lenkiškai. O paskui po Rusijos valdžia į 10 tik metų spaudą atgavus (1904-1914), Litetuvoje išėjo į svietą šimtai tūkstančių knygų lietuvių kalboje. Toksai tautiškas judėjimas sukėlė baisią reakciją iš lenkų pusės, ir sulenkėjusieji Lietuvos dvarponiai didikai susispietę į sąjungą prieš patį lietuvio vardą, kaip namieje taip, ir svetur, stengėsi ir stengėsi pertikrinti kitataučius, kad lietuvių kalba tai vienas tik mažas vargo dialektas, netinkąs aukštesnių minčių išreiškimui...

Įžymesnis iš šitosios bendrovės vadų buvusis kitados Rusijos valstybės Tarybos narys, Vilniaus gubernijos sulenkėjusis dvarponis baltgudis Ipolitas Korvin Milevskis savo "Memorandum'e" **"Observation sur le conflit des langues polonaire et lituanienne dans le diocese de Vilna"** (Paryžiuje 1913 m.), kad apdumti akis tiems ką nemoka lietuviškai, sakėsi galįs viena diena išmokti lietuvių kalbos: **"Mais a ce compte je vais savoier le lituanien d'ici ce soir"** (p. 31.). Tečiau įžmusis rašėjas matoma ar pamiršo, ar gal suvis ir nežinojo, kad kur kas ankščiau negu jis lietuvių kalbos svarbą ir prakilnumą gvildeno toki mokslo vyrai, kaip kad Fortunatov'as Melliet'as, Kraševski's, Schleicher'is, Niemi's, Aleksandrov'as ir daugelis kitų kurie suvis ką kitą nurodė.

Straipsnis užbaigtas trumpu gražiu kreipimosi į Italų visuomenę, kuri turėdama tiek bendro kalboje su lietuviais, tikrai neapleis kylančios tautos — ir tai vardan amžių Romos ir vardan lotynų kultūros.

Kun. K. Prapuolenis.

*) antai — ragazzo, ragazzacio, ragazzone — vaikas ir eiti toliau toryn, mūsų kalboje negalima. Lietuviai tokiam atsitikime, kaip tik mažina. Ant — daktaras, daktarėlis, daktarukas, daktarytis — ar daktarpalaikis.

**) Beatričė vadžiojo Dantę Šveistykloje ir Rojuje sulyg "La Divina Coamedia — Dante Alighierį.

*) Reperiuntur multi inter silvas degentes, praesertim in Samogizia, qui solem te lunam, serpentes, arboves, escimias et lucos seu praesides corem, daermonis et lares pro dus colunt. Hine fint ut agrestes rudes sint admodum in religione, quod presbyteros et parochos linguae suae peritos non habent."

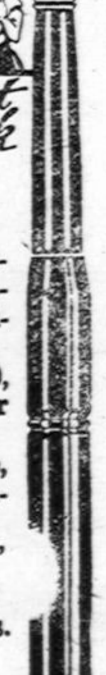
Moores Won't Leak
BEREIKALINGAS IŠGASTIS.
Vartodamas fontaninę plunksną, prašalinsi visus nesmagumus ir išlaidas.
Jų kainos: $2.50, $3, $3.50, $4, $5 ir augščiau.
Užsisakyk šiandie, gausi Lietuvos žemlapį dykai.
"DARBININKAS"
244 W. Broadway,
South Boston, Mass.

PAVEIKSLŲ.

Puikūs paveikslai *"Pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos."* Mieris 12½x16, parsiduoda po 15c. Su persiuntimu 20c. Imant šimtais — didelė nuolaida.

"Ēmęs ir kalbēk"

NAUJAS JUOKAUNAS DEKLEMATORIUS.

Rinkinys naujausių juokaunų monologų, dialogų ir deklemacijų. Ta knygelė yra pagaminta mūsų scenoms margumynus "Vaudeville" rengti. Tinkanti kiekvienoje progoje ir kekvienam artistui ir artistei.

Lietuvių kalboje dar tokių scenos įvairumų neturėjome.

Kaina vienos knygelės 30 centų.
Sykiu imant 5 knygeles tik $1.00.
"DARBININKAS,"
244 W. Broadway, So. Boston, Mass.

DYKAI! GRAMAFONAS DEL VISŲ DYKAI!

MES TURIME 5 TUKSTANČIUS GRAMAFONŲ IŠDUOTI. RAŠYKITE TUOJAUS IR MES PASIŲSIM JUM VIENĄ DYKAI

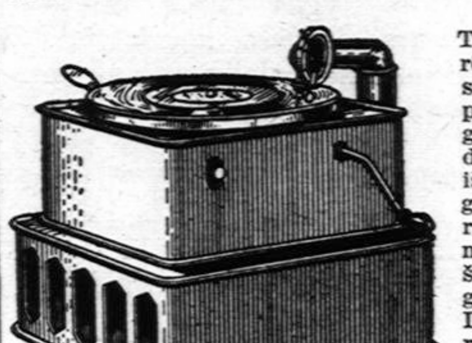

Tik pamąstykite kokį smagumą jus turėsite turėdami šį patogų gramafoną savo namuose. šis gramafonas stipriai padarytas ir puikiai nudailintas. Jus galėsite linksmintis su savo šeimyna ir draugais be jokių išlaidų. Delko jus išleidžiate tiek daug pinigų ant brangaus gramafono, kuomet šis taip geras, kaip ir brangi mašina. šie gramafonai yra parduodami už labai aukštą kainą, bet mes duosime šį brangų gramafoną del kiekvieno VISIšKAI DYKAI. Ant trumpo laiko del tų, kurie užsisakys nuo musų žemiaus aprašomą Auksu Denktą Laikrodėlį. šis laikrodėlis labai stiprus ir puikiai užbaigtas artistiškais pagražinimais, turintis Aukso Dengtu makštį. Darbas padarytas iš geriausio nikelio ir plieno, turįs 21 akmenį ir taip gerai nustatytas, kad eina nei greit nei palengva. štai kame priežastis, delko šie laikrodžiai yra vartojami profesionalų žmonių, kaip tai: mašinistai arba konduktoriai, kurie turi turėti teisingą laiką. Nedaro skirtumo, kur jus pirksite laikrodį, jus niekados negausite geresnio net ir už $30.00. Tie laikrodžiai paprastai parsiduoda už $25.00 ir aukščiau, bet mes parduosime juos sulig dirbtuvės kainos už $12.95 ir priedo mes dar duosime šį viršuj paminėtą gramafoną su penkiomis rekordomis ir vienu šimtu adatų VISIšKAI DYKAI.

PASTABA:—šis pasiulijimas tik ant trumpo laiko, delto, kad mes turime tik 5,000 šių gramafonų išduoti tam reikalui, kad butų žinomi musų laikrodžiai tarpe žmonių. Ant vieno adreso mes nesiųsime daugiaus laikrodžių, kaip vieną už kainą $12.95. Gramafoną ir rekordus jus gausite dykai. Mes patariam jums pasiskubinti su užsakymais, nes pristatymas bus atšauktas ir į labai trumpą laiką ir laikrodžių kainos pakils. Atsimink, kad mes jų parduodame šimtais kasdiena ir gauname laiškus su padėkavone. Žmonės pabydės jums, nes laikrodį jus galėsite parduoti vėl už daug aukštesnę kainą negu jus mokėjote. Gramafoną ir rekordus jus gausite dykai. Mes neklausiame jusų apie pinigus išanksto, o tik parašykite savo vardą, pavardę ir adresą aiškiai įdėdami $2.00 kaipo depozitą ir likusius užmokėsite kuomet bus pristatyta į jusų namus. Kiekvienas turėtų pasinaudoti šiuo pasiulijimu, kaip, kad tukstančiai jau padarė. Kitos tokios progos jus jau neturėsite savo gyvenime. Tai-gi rašykite šiandiena į:

EUROPEAN WATCH CO.,
1065 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. Dept. 201.

Nuga-Tone

Pasekme po 20 dienu arba grąžiname jums pinigus.

PADARA TIRŠTĄ, RAUDONĄ KRAUJĄ, STIPRUS, NUOLATINIUS NERVUS, TVIRTUS VYRUS IR MOTERES.

Turedamas sunaikintą Sveikatą ir Spėkas; turedamas neaišką mintę ir nusilpnėtą kuną; pasibodis imant vaistus dėl padidinima veiklumo ir vaistus svaiginančius, bandyk Nuga-Tone ir persitikrik kaip greitu laiku jausesi visai nauju žmogu! Devynes iš dešimtes visu žmogaus ligu, tokiu kaip blogas apetitas, negruomulavimas viduriu, gazai ir išputimai, užketėjimas skilves, tulžinis, anemia, kankinimai reumatizmo, skausmai galvos, neuralgia, stokas energijos, nusilpnejimas nervu ir negalėjimas mieguoti, paeina nuo stoka nervu pajiegos, skisto vandeniuoto kraujo ir neužtektinios cirkulacijos kraujo.

Kožna dalis kuno ir kožna jo veikme remiase ant nervu pajiegos, kurios didžiausei užlaika geram stoviuje pilvą, jaknas, inkštus ir grobus, širdes plakimo, kraujo cirkulavimo. Nuga-Tone yra labai protingas gydymas nuo nusilpnetu nervu ir abelno sunaikinimo kuno. Kodėl? Todėl kad jie yra sutaisyti iš aštoniu brangiu, sveikatą duadančiu sudėtiniu vaistu, rekomenduotu ir nuruodytu per garsingus Gydytojus. Yra jie ypatingai maistingi į Geležę ir Fosforą-maistus del Kraujo ir Nervu.

Nuga-Tone priduoda gyvybę jaknoms, pastiprin grobus teip, jog je tuštinase regulariškai. Atgaivin inkštus, išvara laukui nuodinies atmatas. Niera daugiaus gazu ir suputimu, niera smirdančio kvapo ar apvilkto liežuvio! Nuga-Tone duos Jums stebuklingą apetitą, giarą gruomulavimą, tvirtus nervus ir kietą pastiprintą miegą. Nuga-Tone sustipris kraujo ir pagerins cirkulavimo jo, priduos raudonumo veidui ir žibumą akiems! Nuga-Tone padara tvirtus, rustus vyrus ir sveikesnes ir puikesnes moteres. Nuga-Tone netalpin savyj jokiu migdamu ar daromu paprotę vaistu. Sudėti jie yra parankiam pundelei. Yra apvilkti cukrum, priimno skonį ir vartuoti galema be jokio neparanukumo. Bandyk juos. Rekomenduosi visiems sava pretelems.

MUSU ABSOLIUTIŠKA GVARANCIJA: Prekė Nuga-Tone yra vienas ($1.00) doleris už bonkute. Kožna bonkute talpina devynios dešimtys (90) piliulu, arba vieno mėnesi gydymo. Galėte pirkti šešes bonkutes, arba šešius menesius gydymo už penkius ($5.00) dolerius. Imk Nuga-Tone per dvidešimt (20) dienu ir jeigu ne busi užganedintas pasekmiu, sugrąžink bonkute ir pilsus, o mes umai sugrąžisime jusu pinigus. Negalite prapuldyti vieną centa. Mes įmame riziką.

PRISIUSK SAVA PASTELIAVIMO ANT TUO KUPONA.

National Laboratory, L. 22—537 South Dearborn St., Chicago, Ill.

Gerbiamieji: Idedu čionais $.......... ir meldziu prisiusti man .... bonkus Nuga-Tone.

Vardas ir pavardė..........

Gatvė ir numeris..........

Miestas.......... Valstija..........

Vienas iš Geriauvsių Lietuvių

GRABORIŲ

PETRAS AKUNEVIČIUS.

Suteikia mandagų paskutinį patarnavimą kiekvienam.

Taip-gi išrendavoju automobilius vestuvēms, krikštynoms ir taip draugiškiems pasivažinėjimams.

Ofisas:
258 W. Broadway. Tel. S. B. 381.

Gyvenimo Vieta:
702 E. Fifth St. Tel. S. B. 1891-M.

SOUTH BOSTON, MASS.

IŠ DARBININKŲ JUDĖJIMO AMERIKOJE.

Periodas 1800-1861.

PRIEŽASTIS NELYGAUS TURTŲ PADALINIMO.

Tikra bėda ir vargas yra tai vaisiai nelygaus turtų padalinimo. Žmonės tiesa nėra lygūs taupume. . Nors ir lygiai būt turtai išdalyti, viens savo dalį greit praleistų, kitas ilgai užtektų. Vėl rastūs nelygybė. Išrišimui šios problemos popiežius Leonas XIII paduoda sumanymą, kad valstija privalo rūpintis dauginimu savininkų. Juo daugiau savininkų bus, tuo lengviau beturčių klausimas bus išrištas. Biednumo priežastimi yra tai nelygus turtų padalinimas. O nelygaus turtų išdalinimo šaltiniu yra **išrasta sistema,** kuri veda bei leidžia monopolizuoti turtus: judinamus ir nejudinamus. Toji sistema jau apsireiškė dar ir besiorganizuojančioje šioje šalyje, tuose pirmuose šimtmečiuose.

Tame periode daugiausiai galėt ateivių buvo iš Anglijos. Iš Anglijos persikėlė čion daugelis įpročių ir bendros tiesos, kurios išaugo aristokratiškoje, monarchiškoje šalyje. Tos tiesos beabejo netiko respublikai ir privalėjo būt pakeistos tinkančiomis. Ir čia tai prasidėjo nelygybė, godus susikrovė didelius turtus, sudarė trustus, monopolius ir tt. Tie trustai-monopoilai nuo šio periodo pradėjo išlengvo augti ir nūnai jie išaugo į didelius ir galingus.

Vaistus šiai sistemai, kaip devynioliktame amžiuje taip ir šiame, nekurie perša atimti turtus per kraują, t. y. su prievarta. Kiti-gi tą būdą pasmerkia. Sulig popiežiaus Leono XIII darbininkų pagarba privalo būt išauklėta. Tikra krikščioniška artimo meilė turi sugrįžti. Meilės ir brolybės ryšis tur būt tarpe darbdavių ir darbininkų. Visuomenėje opinija privalo būt išauklėta suprasti ir gerbti darbininkus, o ne neapkęsti bei su panieka į juos žiūrėti. Daugiau mokslo, mokslo tikro liaudžiai, šaukė tuomet ir nūn šaukia tikri agitatoriai. Tikras krikščioniškas mokslas, kurs mokina meilės, o ne apikantos, prives darbininkus prie pagerinimo būvio, prie žmoniško gyvenimo. Bedieviškas mokslas neturintis tų kokybių, neatnešė gero ir neatneš. Todel privalo būt visiems aišku kokio darbininkams mokslo užvis labiau reikia.

Tame pirmame darbininkų judėjimo periode, nors mokslas darbininkams nebuvo taip lengva įgyti, bet netrūko visokios rūšies apšvietos skleidėjų. Išleisdavo laikraščius, knygeles. Viena iš įžymiausių knygelių bus tai po antgalviu: "**Prakalba Darbininkų Draugijai.**" Toji prakalba buvo sakyta 1831 **Dedham, Mass.** darbininkams. Kalbėtojas S. Whitcomb Jr. išdėstė neteisingą turtų padalinimą, darbo vaisių bei uždarbio paskirstymą. Pasigeri, kad darbininkų organizacijos auga, kad jos yra paėmusios sau už siekį visas blogybes bei netikusią sistemą pataisyti. Išsireiškė, kad esą nors darbininkų draugijos dar palyginamai naujos, ale jau pradeda visur platintis bei bendromis darytis.

Labiau pastebėtinos prakalbos tuomet Naujosios Anglijos darbininkams tapo pasakytos Boston'e, Charlestowne, Cambridgeport'e, Waltham'e, Dorchesteri, o Main valstioje Portlande'e, Saco, ir Dover N. H. Ten buvo kalbama apie apšvietą, darbininkų klesų padėjimą Europoje ir Amerikoje.

Tik ką bepradėjus darbininkams judėti radosi to judėjimo slopintojų. Šie nuolat rodė Amerikos darbininkams Anglijos pramonėje puikų pavyzdį. Kad tai išdirbystės privalo būt išaugintos į dideles įstaigas, nors visuomenė, darbininkai ir daug nukentėtų. Negana to darbdaviai susirinkę į Concord, Mass. išnešė rezoliucijas geriau panaikinti darbininkų uniją nekaip savo apsaugos nustoti. Kaip dabar taip ir tuomet, darbdaviai vis labiau žiūrėjo kad tik daugiau turto sukraut, o ne kad teisingai su darbininkais apseiti.

Daugelis brošiurėlių tuomet buvo atspausdinta, kurios nušviečia santikius tarp darbo ir kapitalo, darbo valandų ir algų, gerų ir blogų darbininkų judėjimo pusių ir ant galo nurodo nesąžiningus išdirbėjus, kurių ir tada jau netrūko. Seth Luther buvo tada galėt vienas iš didžiausių darbininkų apginėjų, kurs faktais priparodė kad reikia pagerinti darbininkų padėjimą.

Tasai pats autorius plačiai išdėstė apverktiną vaikų padėjimą. Nurodė didį skaitlių nepilnamečių. Nekuriose kolionijose vaikų dirbančių skaitlius buvo mažne didesnis nekaip nūnai kad yra. Abelnai ir tuomet vaikams buvo užginta idrbti.

Darbo valandos tais laikais abelnai buvo daug ilgesnės. Darbininkai turėdavo dirbti nuo dvylikos iki penkiolikos valandų į dieną. Kaip p. Ely paduoda kad Naujosios Anglijos fabrikai abelnai dirbdavo tryliką valandų į dieną per visus metus. Connektikuto valstijoje nekurie fabrikai dirbo keturioliką valandų į dieną, o nekurios ir suviršpenkioliką valandų dirbo. Pav. Eagle fabrike Griswolde dirbo penkioliką valandų ir dešimts minučių. O Patersone, N. J. fabrikės reikalavo moterims ir vaikams pradėti darbą nuo pusės po keturių iš ryto.

Fabrikų tvarka buvo žiauri ir sunki, beveik suvis nežinoma mums. Nekurios protestonų sektos verste versdavo darbininkus mokėti duokles palaikymui jų religijos. Arba turėdavo lankytis jų kirkužėse o ne, prašalindavo iš darbo. Pačiose dirbtuvėse nebuvo ganėtinai tyro oro. Langai dažniausiai būdavo užkalti. Moters ir vaikai buvo spiriami po prievarta skubinti dirbti, už neskubinimą gaudavo botagų. Nebereikalo vienoje vietoje apie tūkstantis moterų prieš darbdavius pakėlė revoliuciją. Dar žiauriau vienoje vietoje apsiėjo su kurčiu ir nebyliu, kuriam kaip p. Ely sako mažiausiai šimtas botagų tapo įkrėsta. Po tokios operacijos vaikinas gulėjo kaip negyvas. Atsitikimas buvo Mendon, Mass. kad vaikas dvylikos metų pasiskandino, idant fabriko darbo išvengus.

Algos ir-gi buvo mažos. Suvienyta rankų-audėjų prekybos bendrovė Baltimore, Md. 1835 praneša, kad darbininkai ten uždirbdavo nuo 65c. iki 75c. į dieną. Tokio uždarbio nei tada nebuvo gana geram žmoniškam su šeimyna pragyvenimui. Šeimynos negalėdavo užmokėti lėšas už vaikų mokinimą. Nors tada pragyvenimas buvo pigus, bet su tiek buvo sunku išmisti.

Tie visi žiaurumai ir neganėtinas už darbą atlyginimas vedė darbininkus prie didesnio ir didesnio judėjimo, prie organizavimosi. Tasai judėjimas nelyginant tebėra ir nūdien. Darbdaviai, kaip tada pradžioje taip ir dabar, tavorų prekes bei išdirbtus produktus vis keli ir kelia, o algos mažai kila. Algos suvis neproporcijonaliai keliamos. Tas padaro darbininkui stoką pragyvenime. Jei darbininkas negauna nei minimalės algos, jis priverstas griebtis priemonių kad bent tą mažiausią algą reikalingą pragyvenimui pasidaryt. Žiaurumai darbdavių su darbininkais ir neganėtinas už darbą atlyginimas buvo ir bus didžiausiais darbininkų judėjime faktoriais.

Pr. J. Jis.

(T. B.)

IR-GI DARBININKŲ BŪVIO GERINIMAS.

Kuomet darbininkai ne juokais pradėjo bruzdėti ir reikalauti to, kas jiems būtinai priklauso, tai kapitalistų dūšia kaip gyvatė iš po kero pradėjo visokiais balsais šnypšdama darbininkus gazdinti.

Darbininkai, žinoma kaip darbininkai: vieni ant jos šnypštimo tik nusispjovė, kiti pečiais patraukė, dar kiti nusijuokė o atsirado net ir tokių, kurie pasipainiojusį po ranka pagalį arba akmenį pagriebę sviedė gyvatei į buožę, bet per įvairių krūmų susipynusius brūzgus ne taip lengva yra kapitalistiškai gyvatei suduoti ir delto mažai jai tekliūdavo.

Tuomet darbininkai sumanė tuos kapitalistiškąją gyvatę nuo jų ginančius brūzgus iškirsti ir kovos lauką nuo nereikalingų perškadų - kliūčių apvalyti, ir, visi uoliai griebėsi už darbo...

Kapitalistai pamatė kad jau jiems bus riestai, išsinėrė iš gyvatės odos, apsimovė lapės uodegutės ilgaliežuvės kailiu ir numuilint darbininkus...

Jūs darbininkėliai, vargo pelės, mes jus išnaudojome, skriaudėme neteisybes darėme — bet tai delto, kad tas papasaulio surėdymas yra netikęs.

Tas pasaulio surėdymas spaudžia lygiai ir jus ir mus delto suėję susitarkime ir padarykime taip kad jums tektų našta darbo o mums iš to darbo pelnas, tuomet bus pasaulyje viskas gerai, jūs dirbsite o mes lėbausime, tai bus, taip sakant, visuomeniškų pareigų nešimo padalinimas...

— Darbininkai ant tokios kapitalistų kalbos nuspjovė, trenkė durimis ir bendras tarybas apleisdami paliko vienas kapitalistų lapes tekremta viena kitai uodegas.

Kapitalistai suprato kvailai padarę ir dabar stengiasi tą savo klaidą atitaisyti. Visi jų gudruoliai pradėjo savo makaules laužyti kaip čia darbininkus išnaudoti ir pasauliui inkalbėti kad tas išnaudojimas esąs geradėjistė.

Įvairių būdų ir dalykų jie jau sugalvojo, apie kuriuos skaitant piktumas ir juokas ima, bet šiuomi kartu tamistoms pranešiu tik apie vieną, apie kurį kapitalistų daug yra būbnijama kaip apie kokį tai kapitalistų proto stebūklingą išradimą.

Dalykas yra tame kad žmogus norima padaryti mašina ir su juomi taip apsieiti kaip su mašina.

Išmatuos žmogaus-darbininko raumenų spėką ir nustatys palei spėkos didumo jam darbą ir užmokesnį.

Laikas nuo laiko tam tikrais prietaisais patikrįs tos spėkos stiprumą o jeigu matys kad toji spėka mažėja, tai sumažįs ir užmokesnį... ir taip... galų gale išmes lauk iš dirbtuvės kaip išdevėtą mašiną...

Juk ir be to naujojo sumanymo jau tas yra praktikuojama, bet matote kame dalykas, dabar kaip kurie ir senesni žmonės per ilgesnį laiką vienoje dirbtuvėje bedirbdami išsidirba didesnes algas o kuomet šita reforma pereitų, tai labai lengva būtų senesniems darbininkams algas sumažinti delto kad jau jų raumenų spėkos išnašumas nudėvėtas.

Ant pažiūros tas dalykas rodosi vien tik juokai, bet giliaus į jį įsigilinant matosi kad tai yra gana gudriai sugalvotas ir visapusiškai apsvarstytas naujas darbininkų išnaudojimo palaikymui būdas.

Stipriems darbininkams gal kiek ir daugiaus algos būtų mokama — tai del to kad jie daugiau tylėtų, matote su jais kaipo pajėga daugiausia skaitomasi.

Su silpnesniais ir su senesniais mažiau skaitomasi, delto jie mažiau ir algos gautų.

O tą visą sistemą remdami kapitalistai remiasi tuomi būk dabar darbininkų neužsiganėdinimai kyla iš to kad vieni perdaug darbininkai uždirba o kiti permažai.

Jie apie tai kad visas uždarbis į jų kišenius sulenda, tai nešneka...

Ar jiems pavyks darbininkus paversti į mašinas ar ne mums nesvarbu, bet svarbu iš kalno žinoti tos pinklės kurias kapitalistai darbininkams stato, ir žinoma, pasistengti jas išardyti, kad jos mums nebūtų kenksmingos.

F. V.

VISŲ DARBAS.

Mielas broli ir sesiuke,
Biskį apsistokie.
Nors trumpiausią valandžiukę
Giliai pagalvokie.

Kaip mes kalbai tai prijau-
[čiam
Rimto darbininko.
Kokia domą mes atkreipiam
Į šitą dalyką.

Iš šalies mes šaltai žiūrim,
Nieko neatbojam,
Paslapties tos nieks nežino
Ką savyj dūmojam.

Ar mes galim taip tylėti
Ant klausimo šito
Nei mažiausiai neparemti
Darbo nustatyto.

Ne, broliukai, laikas stoti
Ir akis pratrinti.
Brangų darbą nustatytą
Viešai pripažinti.

Štai jau daug tautiečių kruta,
Kiek jų spėka gali,
Ir tu kelkis, stok į darbą,
Brolyti miegali.

Suprask, drauge, svarbą šitą,
Eik išvien tu veikti,
Idant tvarką mūs tėvynėj
Kuogreičiaus įsteigti.

Apgalvokim kokią naudą
Mes iš to turėsim,
Kuomet Lietuvą liuosybėj
Pilnoj paregėsim.

U. Gudienė.

PAAIŠKĖJO DALYKAS.

— Jūsų sūnelis, kaip žiūriu, tai yra labai mandagus, nebeto gal yra visų ir mylimas.

Malonėjosi Pritupkienė prie Pupkienės, savo saldžiąja kalbele.

— Taip, o jį, visi miesto valdininkai myli; kaip pasigauna, tai laiko po kelias savaites. — Atsakė nei šiaip nei taip, Pupkienė.

— Ar-gi?..

— Va, dar ir dabar kaip tik sugrįžo iš miesto viešnagės.

— Ar tai jį ir į viešnages prašo miesto viršininkai ateiti? — Paklausė Pritupkienė.

— Eis jis tau pats. Džiaugkis... Policmonai pagavę nuveža. — Aiškino Pupkienė.

— A... dabar tai suprantu kame dalykas. Atsakė rimtai Pritupkienė.

J. V. Kovas.

NAMINIS GYDYTOJAS.

Senoji Plikienė,
Aure duoną minkė;
Jai pradėjo sukti
Mėšlungis pakinkį.
O ką ji nedarė,
Raižės ir trepsėjo;
Verkė, šaukė, plūdo;
Iškęst negalėjo.
Tuo atėjo Plikis,
Skausmą apžiūrėjo,
Ir naminiu būdu
Gydyti pradėjo.
Vieną, kitą pantį
Per kulnis uždėjo,
Tuo sveika Plikienė,
Jau kedėj sėdėjo.
Nors toji gyduolė
Jai ne visai tiko,
Bet ką-gi daryti...
Taip Plikiui patiko.

J. V. Kovas.

PASIKLAUSIUS.

Buvo prakilnaus choro koncertas.

Dainavo įvairių įvairiausias dainas, visokiais maišytais balsais. Dainavo labai gražiai; ypač atsižymėjo kelių bobelių balsai, mat choras buvo maišytas. Bobos dainininkės savo vaikus atsinešė, kitos į vežimukus atsivežė. Vaikus susodino apie sceną, o pačios sulipo prie choro ant scenos.

O gražumėlis!.. Kad užtraukė... choras ant scenos, o vaikai dainininkių žemai. Neišpasakytai stebėtini balsai po svetainę išsiplėtojo; įvairiausiai, maišytai, choras sudainavo. Bemiela pasiklausyti, tik nežinia kurių klausyti, visi maišytai dainavo. Netiek gražu buvo, kiek to pagyrimo; kiek tos užuojautos; mat buvo įvykusios naujienybės.

Vienas iš klausytojų pasakė:

— Ar negalėtų tos bobos, kada eina dainuoti, palikti savo vaikus namie.

J. V. Kovas.

LIETUVOS PILIEČIAI!

PAŽIŪRĖKIT Į ŽYDINČIĄ LIETUVĄ, NEDUOKIT JAI NUVYSTI. PIRKDAMI VIDAUS PASKOLOS BONUS PALAISTYSIT JĄ KAIP GĖLĘ, KURI TUOJ ATNEŠ JUMS, PILIEČIAI, GAUSINGŲ VAISIŲ.

KAD RAGUS NULAUŽTUM LENKŲ

PONAMS

NEGAILĖK PINIGŲ PASKOLOS

BONAMS.

ŠVENTO JONO EVANGELISTO PAŠALPINĖS DRAUGIJOS VALDYBA. SO. BOSTON, MASS.

PIRM. — **Motiejus Žioba,** 539 E. Seventh St., So. Boston, Mass.
VICE-PIRM. — **Pov. Mikalauskas,** 248 4-th St., So. Boston, Mass.
I PROT. RAŠT. — **Jul. Savickas,** 262 Fourth St., Room 7.
II PROT. RAŠT. — **G. Gedminas,** 126 O St., So. Boston, Mass.
FIN. RAŠT. — **Mar. Brikaitė,** 47 Vale St., So. Boston, Mass.
KAS. — **Andr. Naudžiunas,** 16 Winfield St., S. Boston
MARŠALKA — **Step. Navickas,** 181 D Str., So. Boston, Mass.

Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėldienį kiekvieno mėnesio 3:30 val. po pietų Bažnytinėje Salėje, So. Boston, Mass. Sekantis susirinkimas bus 16 d. lapkričio 2-rą val. po pietų.

TUOJ REIKIA SUKELTI LIETUVOS PASKOLĄ!

Lietuvos valdžia prašo Amerikos lietuvių kuo greičiausiai paskolint jai vieną milijoną dolerių ant dviejų metų ir dar pržada mokėt 5 ir pusę proc. į metus

Organizuokite Paskolos Platinimo KOMITETUS.

Amerikos Lietuvių Taryba ir Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba priėmė sekančią rezoliuciją šiame reikale Lapk. 5 d., Pittsburghe.

"Amerikos Lietuvių Taryba pripažįsta ir apsiima remti sutartį tarp Lietuvos valdžios ir Amerikos Lietuvių Prekybos Bendrovės sukėlime $1,000,000.00 paskolos dvejiems metams ant 5½ nuoš."

KO MUMS DAR LAUKTI ILGIAU? PILDYKIME SAVO PRIEDERMES.

PIRKIME LIETUVOS BONUS!

Visus pinigus nereikia dabar inešti. Dabar perkant bonų

Už $50.00	reikia inmokėti		nemažiau	$5.00
" $100.00	"	"	"	$10.00
" $500.00	"	"	"	$50.00
" $1000.00	"	"	"	$100.00

Sėsk tuojaus ir išpildęs aplikaciją prisiųsk tuojaus su reikalingu mokesčiu. Tada galėsi būti ramus žinodamas kad savo priedermę išpildei.

Lietuvos Bonų Išdas

120 Tremont St. Boston, Mass.

Šiuomi užsirašau Lietuvos Bonų už $..... ir su šiuo laišku prisiunčiu pirmą mokestį $.....

Lai gyvuoja Lietuva!

Mano vardas .....

Gatvė .....

Miestas .....

L. D. S, VALDYBOS ADRESAI.

Dvasiškas Vadovas — Kun. F. Kemėšis, 381 Westminster Ave., Detroit, Mich.
Pirmininkas — Pranas Virak's, 244 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkė — M. Žukauskaitė, 1 Grime St., So. Boston, Mass.
Sekretorius — A. F. Kneižis, 244 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Iždininkas — Jonas Glineckis, 277 Silver St., So. Boston, Mass.
Iždo Globėjai — Ona Jankienė, 1428 Columbia Road, So. Boston, Mass.
B. Morkaitė, 145 Main St., Athol, Mass.
J. M. Bakšys — St. Bernard's Seminary, Rochester, N. Y.
Kontrolės Komisija — Kun. K. Urbonavičius, 50 W. 6-th St., So. Boston, Mass.
Kun. P. Juškaitis, 40 York St., Cambridge, Mass.
Vladas Jakas, 37 Jefferson St., Cambridge, Mass.
Literatiškoji Komisija — Kun. F. Kemėšis, 381 Westminster Ave., Detroit, Mich.
Kun. K. Urbonavičius, 50 W. 6-th St., So. Boston, Mass.
Pranas Gudas, 244 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Pranas Virak's, 244 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Kun. J. J. Jakaitis, 41 Providence St., Worcester, Mass.

AM. L. R. K. FEDERACIJOS VALDYBOS ADRESAI.

PREZIDENTAS — Kun. J. Jakaitis, 41 Providence St., Worcester, Mass.
VICE-PREZIDENTAS — Kun. Pr. Bučys, 2634 W. 67-th St., Chicago, Ill.
IŽDININKAS — J. Mockus, 1301 So. 50 Ct., Cicero, Ill.
SEKRETORIUS — Kun. F. Kemėšis, 381 Westminster Ave., Detroit, Mich.

TAUTOS FONDO VALDYBOS ANTRAŠAI.

His Eminence **James Cardinal Gibbons,** Honorary President, **Baltimore, Md.**
Kun. K. Urbanavičius, prez. 50 W. Sixth St., **So. Boston, Mass.**
B. Vaškevičiutė, Vice prez., 71 Warwick St., **Newark, N. J.**
Kun. A. Petraitis, Vice-prez., 105 Main St., **Athol, Mass.**
B. V. Vaišnoras, kasierius, 1514 Carson St. **Pittsburgh, Pa.**
K. J. Krušinskas, sekret., 456 Grand St., **Brooklyn, N. Y.**
Kun. F. Kemėšis, kasos globėjas, 381 Westminster Ave., **Detroit, Mich.**
J. Grajauskas, kasos globėjas, 2016 Sarah St., **Pittsburgh, Pa.**

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ VARGONŲ DIRBTUVĖ.

Išdirba geriausius vargonus ir taip-gi pataiso senus.

Antanas Radzevičius,
177 New York Ave.,
Newark, N. J.

DARBININKAS

Eina iš So. Boston'o utarninkais, ketvergais ir subatomis. Leidžia Am. Lietuvių Rymo-Katalikų Šv. Juozapo Darbininkų Sąjunga.

"DARBININKAS"
(The Worker)

The Lithuanian tri-weekly paper. Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by St. Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.

SUBSCRIPTION RATES:
Yearly $3.00
Boston and suburbs 4.00
Foreign countries yearly 4.25

"Entered as second-class mater Sept. 22, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879."

SILPNESNIŲJŲ IŠNAUDOJIMAS.

Nuo pasaulio pradžios yra taip, jog silpnesnieji yra stipresniųjų išnaudojami. Stipresnieji yra ponai, silpnesnieji darbininkai. Istorijoj visuomet buvo taip, jog didžiosios tautos išnaudoja mažasias. Stipriosios tautos visuomet stengiasi pavergti silpnąsias. Visi dabar dyvijamės kodel lenkų tauta, pati per šimtmečius ragavusi svetimo jungo kartybes, dabar tautų pasiliuosavimo gadynėje ji stengiasi uždėti savo jungą ant lietuvių tautos ir kitų kaimynų.

Teisybė pas tulas tautas yra apsireiškęs teisingumo ir doros jausmas, kad negrobti svetimos žemės, nepaverginėti kitų tautų. Sakysim Suv. Valstijoms niekas negali prikišti, kad jos norėtų bent kur užimti bent sprindį svetimos žemės. Gi niekas nepasakys, kad Amerika to nedaro del savo silpnybės. Švedijai, Norvegijai, Danijai, Šveicarijai ir-gi vargu galima būt prikišti bent kokius imperialistiškus tikslus. Bet lenkai, vokiečiai, rusai kaip alkaniausi, žiauriausi žvėrys dieną naktį tyko praryti Lietuvą ir kitas mažesnes tautas.

Stiprūs kapitalistai išnaudoja silpnus, nesuiorganizavusius darbininkus. Bet gerai susiorganizavę darbininkai ingija savo teises, taip, kaipir susipratusi tauta, stodama išvien atsigina nuo stiprių kaimynų. Darbininkų klesa, ypač augštesniųjų amatų, dabar gan stipriai stovi. Darbininkų organizacijos, unijos yra reikalingos. Apie jų reikalus ir teises plačiai kalbama, rašoma. Iš antros pusės kapitalistai smerkiami, niekinami, tiesiog ant jų šunes kariami.

Bet ar neapsireiškia tarp organizuotų darbininkų "lenkiškumas," tai yra pamiršti apie savo išnaudojimą ir nei kiek neatsižvelgti į atsilikusius darbininkus einant prie vis didesnių reikalavimų.

Vėliau apie tai pasvarstysime, o kol kas tai lai skaitytojas pats pagalvoja apie tai.

IŠVEDĖ IŠ KANTRYBĖS.

Dėdė Samas buvo labai kantrus. Visokie raudonieji, aidoblistai drąsiai veikė, manydami, kad Dėdė Samas jau persenas ir kad jie greit bus jo gerybių ir turtų paveldėtojais. Bet tie raudonikiai apsiriko. Pagaliaus Dėdė Samas išėjo iš kantrybės ir turbūt padarys tokią "ablavą," kad raudonikiai išlakstys, kaip pelės, katę pamatę.

Gen. Pershing pasakė, jog raudoniesiems jokia bausmė nėra peraštri.

Vokietijoj mirė Koelno kardinolas von Hartmann.

Barcelonoj lockout veik pasibaigė. Tęsėsi savaitę su viršum.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

BALSAS LIETUVĖS SODIETĖS Į AMERIKOS LIETUVIUS.

(Rozalija Gailis, Westfield, Mass. gavo laišką nuo motinos, rašytą 15 rugs.)

....Kaslink žinių, pranešame apie Lietuvą. Pas mus būt ramu, gyventi, bolševikus išvijo iš Lietuvos. Išvijo patys lietuviai, tik lenkai dabar iš kitos pusės lenda ir nori visai sunaikinti Lietuvą. Mes labai nenorėtume gyvent po lenkais, žinom kad ponų valdžia nori užgriebti biednus žmonės kad vėl būtų jiems baudžiava. Dabar jie kiek galėdami stengėsi ir primonija daug lietuvių į save, kaip liciperas važinėja po kaimus ir rašo visus lietuvius į save, o lietuviai, kurie turi supratimą nors mūčina juos ale nieko nepadaro, nepristoja į juos... Lietuviai eikit visi iš Amerikos, nei vienas neatsisakykit ginti savo brangios tėvynės nuo lenkų...

LAIŠKAS RAŠYTAS 18 METŲ LIETUVAITĖS.

(Laiškas rašytas 27-IX-19, K. Nekrašui į Harrison, N. J. iš Molainių kaimo, Panevėžio apskričio).

....1914 m. liepos mėnesyj atėjo pas mus vokiečiai. Buvo mūšis vokiečių. Krito ant mūsų lauko apie 60, o sužeista buvo iki 500. Rusų krito 5. Tuom laiku sudegė pusė Molainių kaimo, ana puse vieškelio į Giedrikį... Laike vokiečių okupavimo visi lietuviai baisiai nubiednėjome. Vokiečiai iš sykio atėmė visus gyvulius, kam liko viena ar dvi karvi, tai buvo labai gerai, o kam ir tos neliko.

Pradėjus kiek atsipeikėt imdavo pieno, sviesto įsakymu, o dar daugiau plėšimu. Tai-gi suvargome. 1919 m. pradėjo vokiečiai trauktis iš mūsų krašto. Nudžiugom kad jau galėsim liuosai atsikvėpti nevaržomi prūsų. Užkrito ant mūsų krašto dar didesnė nelaimė — užėjo iš Rusijos gaujos bolševikų, kurie nieko nežino tik sunaikinti, išplėšti... Bet budri, nors ir suvargusi lietuvių dvasia nerimo. Pradėjo skubiai organizuotis į būrius, sudarė pulkus, batalijonus ir išvijo rusų plėšikų gaujas. Mūsų kariuomenė atsižymi nepaprastu narsumu: 10 lietuvių kareivių labai lengvai sumuša 100 rusų.

Pirmas mūšis su bolševikais buvo prie Kedainių. Mūsų kareivių su visais milicijantais buvo iki 80, turėjo 1 kulkosvaidį ir prastų šautuvų, o bolševikų buvo virš tūkstančio, jie turėjo porą armotų, du kulkosvaidžius, patronų, šautuvų... Mūšis tęsėsi tris dienas. Bolševikų krito šimtai, o kiti be tvarkos išbėgo palikdami savo amuniciją. Lietuviai mūšį laimėjo, tas regis atsitiko gale sausio mėnesio 1919 m. Toki atsitikimai kartojosi dešimtimis kartų Panevėžio apylinkėse. Lietuvos kariuomenė menkai apginkluota atėmė nuo bolševikų iki 60 kulkosvaidžių, 8 armotas o šiaip amunicijos be skaičiaus ir dabar juos muša su jų ginklais. Dabar mūsų kariuomenė stovi Dvinską apsupus — tikimės paims. Tik bėda kad mes labai suvargę neturim rūbų kariuomenei, trūksta ginklų, pinigų, maisto, bet tikimės vargą vargdami prieisim prie laimės... Sulauksime nepriklausomos Lietuvos. Valio!

Lietuvos žmonės labai yra dėkingi Amerikos lietuviams už pagelbą ir aukas. Dar labiaus akys nušvinta visų kada išgirstame kad jie mano padėt kariaut su lenkais. Dabartiniai didžiausi mūsų priešai — tai lenkai. Dabar kariauja su jais, jų daugiau negu mūsų, bet kaip ginklų bus tai nebaisu, žlugs jie nes neteisėtai eina ant Lietuvos. Čia ne jų žemė, ne jiems viešpataut! Su šakėm, su peiliais išbadysim, tegul tik mėgina lysti pas mus tie gobšai! Išplėšė jie mūsų širdį — Vilnių, bet nedovanos jiems už tą skriaudą likimas o sykiu ir mes.

Lietuvos piliečiai labai dėkingi yra Am. Prezidentui Wilsonui kad jis užtaria Lietuvą. Tai-gi tverkitės lietuviai amerikiečiai, padėkite mums išgelbėti mūsų tėvynę Lietuvą tiek amžių kentėjusią, tiek kraujo praliejusą. Prikelkime Lietuvą mūsų! Valio!

Ona Gurskaitė.

Bronius Čaplikas
Lietuvos kareivis, brolis kun. Juliaus Čapliko, Worcesterio lietuvių vikaro.

Kun. J. Čaplikui iš Worcester, Mass. rašo tėvas taip:

Mylimas sunau:

Šiadien gavome nuo Jūų jau net dvi gromatas ir greičiausiai skubinam pranešti Jums, kad mes esam visi gyvi ir sveiki.

Dėdė Juozas ir Klemensas su šeimynom taipgi dar sveiki. Mes visi gyvenam ant vietos Samuniškėje.

Dabartės parašysim biskį naujienų, kas per šitą baisiąją karę atsitiko mūsų gimiūėje.

Iš Vinkšninių Tamošienė t. yra Viktoria Čaplikienė ir jos sunus Juozas pasimirė. Morkuvienę Čaplikienę razbainikai papiovė. Dėdžių Tamošiaus ir Morkaus Čaplikų visus budinkus sudegino, ugnyje gi žuvo Motiejaus Čapliko vaikas.

Riliškiuose Petras Čaplikas, senis, pasimirė, o jojo sunų Petrą razbainikai labai kankino, bet šiadien, ačių Dievui, sveikas su šeimyna. Kun. Juozas Čaplikas pastatė Riliškiuose kopličią, kur ir buna patsai.

Regina Bloznelienė pasimirė, o jos sunus, Jūsų-gi draugas Julius Lietuvos kariuomenėje. Puvočiuose dėdė Jonas Vaškelevičius labai karės nuvargintas nei budinkų nei gyvulių netekęs, sveikas ir gyvas su šeimyna.

Juliaus Kudarausko taip-gi sudegino triobas ir tvartus, o kluonas liko.

Šioji baisioji karė labai žmoniją ir mūsų šalelę Lietuvą nuvargino, bet jau dabartės rekvizicijų nėra jokių ir žmonės pradeda veliai krutėti.

Mūsų sunus Bronius Lietuvos kariuomenėj, su šiuomi laišku prisiunčiame Jojo paveikslą. Jūsų krikšto motina Alena Čaplikienė sveika.

Mes esame Lietuvoje, o Merkinėje buva dar lenkai. Ant upės Nemuno lenkai pasistatę turi melnyčią, kaipo ženklą demarkacijinės linijos, bet mes nesitikim, kad jie ilgai čia butų. Merkinėje dar pačto nėra, laiškus gauname iš Alitaus mūsų apskričio.

Mus karė labai suvargino visokioms savo rekvizicijoms, todel meldžiame Jusų duoti mums šiokią bei tokią pagelbą jai galite.

Mes visi Čaplikai sveikiname Petrą Čapliką, Cizarą Vaškeliavičią su šeimyna, Antosią su josios dukterėlėms visiems prašom Jūsų perduoti nuo mūs linkėjimus pažystamiems ir giminaičiams.

Sveikinam taip pat sunų Alfonsą su jo motere ir klausiam ar jis mislina parvažiuoti ar ne, nes mums labai truksta darbininkų. Taip pat iš kur jisai yra paėmęs moterį? Tamošius iš Liepojaus parvažiavęs yra pas mumis su šeimyna.

Bukite sveiki, ir netrukite atrašyti.

Jusų tėvas **Zigmas Čaplikas,**
Samuniškė, Merkinės parap.,
Rugsėjo 24 d., 1919 m.

Pr. Vileikis (kareivis), Camp Dix, N. J. gavo laišką iš Nirplių kaimo, Kelmės valš. nuo savo brolienės. Rašytas rugsėjo 13 d., 1919.

Sveikina..... toliaus rašo: Aš su savo vaikučiais Jonu, Antanėliu ir Julyte, esame gyvi ir sveiki, gyvenam toj pačioj vietoj kaip palikai. Mano vyras Ignotas (tavo brolis) mirė 1915 m. 27 d. liepos. Tavo seserys visos sveikos. Stanislava tebėra Tytavėnuose o Juozapa ir Antanina tarnauja pas ukininkus. Iš mūsų kaimynų mirė: Juozas Brazas, Aleksandra Daknie ir Elzbieta Dakniutė. Triobos tebėra visų Nirpliškių sveikos, tik vieno Mikolo Butkaus sudegė budinkai.

Dabar pas mus yra lietuviška valdžia, Kelmėj yra pačtas. Nuo tavęs gavome 2 laiškus rugsėjo 9 d. Jei šitą laišką priimsi, tai meldžiam parašyti mums daugiau naujienų. Kituose laiškuose ir mes daugiau parašysim.

Juozui Šikšniui iš Newark, N. J. rašo brolis iš Naumiesčio valsčiaus, Tauragės apskr. Rašyta rugsėjo 30 d.

Pas mus tebėra veik visi gyvi ir sveiki. Tiktai daug yra suvargintų nuo prakeikto karo. Menkas valgis ir drabužiai. Gyvuliai buvo atimti. Aštuoniuoliktais metais buvo badas. Nebuvo ko valgyti ir kuo apsirėdyti. Buvo didelis žmonių dejavimas ir vaitojimas. Buvo pradėję žmonės badu mirti. Lietuva buvo paplukus ašarose. Ant rankų ir kojų vientik vergijos pančiai tarškėjo. Rodos tukstančiai velnių skrajojo skersai ir išilgai Lietuvos. Šiandie matome, kad Nikalojaus ir Viliaus sostai griuvo. Galas smakams. Mano širdis verda kraujuose. Aš turėjau Rusijoj kasti į žemę sušaudytus už politiką studentus po jajponiškos karės. Jokubas Budrikas gyvas, tamstos uošvienė sveika. Visi Meškiniai tebėra ant savo vietų.

J. Grebliunui rašo brolis į Homestead, Pa.

Rašytas laiškas 6 dieną rugsėjo. Aš tavo jauniausias brolis sveikinu duodamas žinoti, kad aš mokinausi Seinų "Žiburio" vyrų gimnazijoj, jau buvau antroje klasėje. Užėję lenkai mus visus išvaikė. Dievas žino ar dar teks mokintis ar ne. Ant metų vien tik už mokslą reikia mokėti 100 rublių. Seinuose yra prieglauda, bet aš esu taip ant kambario ant Kalvarijos gatvės, No. 3 pas Juozą Tadaravičių..

Dabar žinių svarbių neturiu. Beja kokios mūs kepurės galiu čia paminėti. Visa gelumbė juoda, pačiam viršui viens šniurelis, geltonas viduryj, žalia apačioje raudona, bryliai dideli ir su diržukais. Veliju viso labo tavo darbuose ir tuo tarpu tariu Su Dievu.

Jonui Grebliunui rašo tėvai į Hometead, Pa.

Rašytas laiškas 6 dieną rugsėjo. Mes tavo tėveliai, broliai ir sesutės sveikinam vienu žodžiu, džiaugdamiesi, kad esi sveikas ir gyvas.

Laišką apturėjom nuo tavęs vieną. Tavo buvo rašyta, kad siuntei du, bet mes savom tik vieną su fotografija, bet nežinom keno ji, niekas iš mūsų nepažįsta, kas tik pamato, sako, kad ne Jono. Rašydamas laišką parašyk keno.

Jau šešti metai kaip po priešų jungais. Kentėme po rusu, po vokiečiais. Bet bado ar šiaip didelio vargo nekentėme kaip kiti. Ačių Dievui mūsų užsiliko ir gyvuliai, javai ir šiaip viskas, tik vieną kumelę paėmė vokiečiai bėr. o laukius jau buvo ir paėmę, bet atidavė taip-pat vok. Paskiaus vyresnį pardavėm už 440 rublių, o jaunesnį už 130 rublių. Bet jaunis buvo geresnis delto jį taip pigiai pardavėm, kad neturėjom kur padėt, tėvas taip pasakė Vincui, sako vesk į Seinus ir kas kiek duos už tiek atiduok taip ir padarė. Tas buvo prie rusų. Neužilgo bėgo rusai ir liepė visiems išsikraustyti į Rusiją, ir mes buvom išvažiavę savaitę laiko Avižiančiuose, o kurie į Rusiją nuvažiavo, tai daugelio ir šiandien dar nėra. Iš mūsų kaimo beveik niekas nebuvo išvažiavęs į Rusiją.

Jau mums tie kavojimai nusibodo, kavojom nuo vokiečių mėsą, duoną, javus, audeklus, vilnas, linus, nes viską ėmė, kas tik jiem paitikė. Buvom likę ant vieno arklio ir vienos karvės, bet pamaži ir vėl prasigyvenom. Dabar turim dvi karvi su pienu, viena treigė telyčia, du šymečiai ir porą kumelių, viena 7 metų o kita 4 metų. Senės kumeliukė sarta o jauniklės kumelys juodas, avys aštuonios.

Jau buvo prašvitę mums akys 1918 metais nuo Kalėdų pradėjo tvertis lietuvių kareivija savanoriai, bet dabar Dievas žino kaip bus, lenkų gyventojai susispietė ir išvijo lietuvius iš Seinų. Taigi mes delto nerašėme laiško, manėm, kad bus kokia permaina, bet vistiek tie nenaudėliai Seinuose, o lietuviai Lazdijuose tik kai kada žvalgai susišaudo apie Žagarus ir daugiau nieko nedaro nei tie nei tie ir nežinome kaip bus toliaus, mums nusibodo belaukiant sakom bus labai ilgu Jonui laukti.

Iš mūsų kaimo pargrįžo nuo karo Juozas Ramanauskas, Kazimieras Ramanauskas, Jurgis Keršulis, Juozas Kraužlys, negrįžo Juozas Grebliunas ir Liudvikas Vaitulionis. Dabar kurie tarnauja lietuvių kariuomenėj: Juozas Leskevičius, Juozas Krakauskas, Jonas Bansevičius, Juozas Ramanauskas, (Adomo), Tai šitie visi kareiviai, Liudvikas Grebliunas milicijantas.

Mūs kaime mirė: Kazių diedukas, Jonas Adomo sūnus gavo proto sumaišymą ir mirė, Vektaris jau du metai kaip mirė, Ramanauskas Juras (senis), Ramanauskas Tamošius, Ramanauskienė Tamošiaus žmona, Leskevičius Ignas, Puniškio žmona Jieva, mūsų diedukas dėdės tėvas jau treji metai kaip mirė, Juozų dėdė su anuke kartu tą patį vakarą jau metai.

Kliučnikų Juozas labai prašė, kad įrašytum ar tu nežinai jų Elzbietos. Šiuom tarpu užteks, kitą kartą parašysim daugiau naujienų. Sudiev.

CICERO, ILL.

Dar pirmą kartą!

Nevisiems yra lemta turėti tokį laimikį kaip ciceriečiai turi. Ta laimė yra Ciceriečiams išgirsti kalbą gerb. kun. prof. Bučio, nes čionai tankiai pateikia moksliską prakalbą. Bet šiuom kartu gerb. kun. prof. Bučio prakalba bus apie darbininkų reikalus, kaip jie turėtų būti vedami ir ką yra padarę krikščionys darbininkai toje srityje. Tai-gi šia proga reikia pasinaudoti ne tik ciceriečiams, bet ir visiems veikėjams chicagiečiams ir Melrose parkiečiams. Nes tokią turiningą prakalbą nesame girdėję šioje apylinkėje, o galimas daiktas kad pirmutinė Amerikoje.

Todel visus savo bendraminčius prašau ir raginu viską atidėti į šalį ir atvažiuoti į prakalbas, nes mums gerbiamieji tai yra svarbiausis šių dienų klausimas.

Prakalbos bus **seredoje, lapkričio 19 d. Šv. Antano parapijos Svetainėj, 15 str. ir 49 Ct.** Prakalbas rengia L. D. S. 49 kp. Taip-gi kviečiame ir tuos kurie tankiai paklauso visokių plepalų, žeminančių krikščionis darbininkus. Taippat kviečiame ateiti darbininkų klausimo "specialistus" (socijalistus) (!) ir atsinešti savo "faktus," tuomet bus galima padaryti išvadas.

Nepamirškite **19 d. 7:30 val. vak.**, nes dar pirmu kartu bus tokis svarbus dalykas pilnoj šviesoj išaiškintas.

M. Mažeika.

Su plenuojamu deportavimu raudonųjų kila keblumas, kad jų jokia šalis nenorės priimti. Todel turbūt jie bus čia uždaryti kalėjime.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE.

HARTFORD, CONN.

9 d. lapkričio 1919 m. L. D. S. 6 kp. atsibuvo susirinkimas. Į susirinkimą atsilankė narių nemažas skaičius. Prisirašė 1 naujas narys, gerb. kun. Antanas Vaškelis.

Toliaus buvo skaitytas laiškas iš centro, kas-link pakėlimo narių mokesties. L. D. S. 6 kp. nutarė, kad reikalinga pakelti. Bet į vietą 35c., tai 30c., t. y. 25c. siųsti į centrą o 5c. palikti kp. išde.

Nutarta išreikšti padėkos žodį poniai Teklei Blužienei už pasidarbavimą del L. D. S. 6 kp., nes buvo šiais metais nutarimų raštininkė. Dabar apleidusi Hartford, Ct., išvažiavo į So. Bostoną ir ten žada apsigyventi. Tai-gi L. D. S. 6 kp. linki kogeriausių pasekmių nenuilstančiai darbuoties krikščionių demokratų dirvoje.

Taip-gi pnia Teklė Blužienė nemažai pasidarbavo Moterų Sąjungos 17 kuopoje. Buvo teatrališko skyriaus vedėja. Nutarta surengti prakalbas kaip tik greičiau bus galima. Nutarta kalbėtojas kviesti V. Vaškas, tik ką pargrįžęs iš Lietuvos.

Balius.

15 d. lapkr. 1919 m. L. D. S. 6 kp. rengia didelį balių su įvairiais pamarginimais Kennedy svetainėje, kampas Main ir Sheldon Sts.

Kviečiame atsilankyti visus lietuvius ir lietuvaites iš Hartford ir apielinkės; kurie tik atsilankysite, tai nesigailėsite, nes bus tikrai darbininkiškas balius.

Valdyba.

BALTIMORE, MD.

Iš L. D. S. 30 kp. susirinkimo.

9 d. lap. LDS .30 kp. laikė savo mėnesinį susirinkimą kur tarp smulkesnių nutarimų buvo šie: Nariai vienbalsiai sutiko nuo ateinančių Naujų Metų į centrą mokėti po 30c. kaipo reikalauja Centro išlaidos. Su pastaba, kad "Darbininkas" būtų išleidžiamas reguleriai 3 kartus į savaitę. Kodel nubalsavo mokėti kas mėnuo tik po 30c. ir visus pasiųsti į centrą, kuopa del savo naudos nutarė surengti vakarą tuoj po Kalėdų. Surengimui išrinkta komisija, į kurią ineina A. Bajoriutė, K. Žvinklis, M. Mandravickiutė, V. Baltrajūnas ir St. Gabralevičia.

Taip-gi L. D. S. kuopa nutarė turėti savo stalą rengiamame šv. Alfonso parapijos bazare, kurs bus gruodžio mėnesy. Del bazaro ir-gi išrinkta komisija. Per suisrinkimą prisirašė du nauju nariu prie L. D. S. 30 kuopos.

L. R. K. remėjų koncertas ir prakalbos buvo 8 d. lap. Vakaras iš visų pusių pavyko, koncertinę dalį išpildė pp. J. M. Čižauskai, apie išpildymą nereiika rašyti, nes pp. Čižauskai kaipo dvi šviečiančios žvaigždutės Baltimorės padangėse. Tik tenka jiems palinkėti kuoilgiausių metų Baltimorėj.

Prakalbą pasakė J. B. Šaliūnas iš Waterbury. Aukų be įžangos pribuvo 108.25.

Korespondentas.

BALTIMORE, MD.

Iš kriaučių padangės.

Baltimorėj dabartiniame momente gal nei vienoj darbavietėj tiek nėra pakilę darbininkai kaip siuvėjų ir vis dar neužganėdinti. Mat darbu visos šapos užverstos. Štai 7 d. lap. 4 val. po pietų visos didelės ir mažos darbavietės metė darbą ir išėjo ant susirinkimo reikalaudami taip vadinamo generalio algų pakėlimo. Streikuoti nereikia, firmos sutiko visiems nedėliniams pakelti po $6.00 į savaitę, nežiūrint ar daug ar mažai katras uždirba. Dirbantiems nuo stukių taip-gi sutiko mokėti 25-20 nuošimtį, tad su firmoms jau apsidirbta, tas pakėlimas bus geras per 6 mėnesius.

Dabar prasideda kova su kontraktieriais šapų boseliais, nekuriose darbavietėse dar yra peržemos darbininkams algos, tat norima visiems sulyginti. Kaip tas nusiseks dar neaišku, rods gal nekuriose darbavietėse darbininkai turės išeiti ir ant streikų. Ateitis parodys.

Darbininkas.

HARTFORD, CONN.

Lietuvių nuosavybė.

Jau virš trys metai kaip čia gyvuoja Lietuvių Kooperacija. Užlaiko valgomų produktų krautuvę. Išpradžių žinoma kaip ir kiekvienam geram darbui atsiranda trukdytojų, net iš tų pačių lietuvių, tai yra tie, kurie daugiausia vis šaukia, kad mus svetimtaučiai išnaudoja. Bet dabar galima sakyti, kad tas visas jau pergyventa ir Lietuvių Kooperacija auga ir bujoja.

Nuo pradžių iki šiol nenuilstančiai darbavos pakol įtikrino visuomenę apie svarbumą ir naudą lietuviams vienybės prigulint į kooperaciją pirm. A. Mašiota ir gaspadorius T. Špėlis. Žinoma darbavosi ir raštininkas J. Giraitis ir podraugė visi board of directors, bet du pirmutiniai daugiausia energijos padėjo.

Apie du mėnesiu atgal vedėjui rezignavus dabar gaspadorium yra jaunas, gabus biznio mokinis A. Ambotas. Kiek teko patirti, tai biznis laipsniškai kas diena auga, sekasi delto kad pagaliaus lietuviai susiprato, kad remdami savuosius pagerins savo būvį ir pakels lietuvių vardą. Antra, remia ir svetimtaučiai būdami nuolatiniais kostumeriais lietuvių, tas liūdija, kad yra geras tavoras ir prielankus patarnavimas.

Paskutiniame bertainiame susirinkime svarstyta apie padidinimą kooperacijos biznio. Buvo svarstyta apie atidarymą čeverykų krautuvės (lietuvių išdirbystės) ar dar dubeltavai padidinti valgomųjų produktų krautuvę. Galutinai nenutarta, bet prie to yra einama ir nėr abejonės tas turės įvykti.

Taip-gi tapo išrinkti del ateinančių metų board of directors iš 12 vyrų: T. Špelis, J. Laučka, J. Bagdonas, A. Ambotas, J. Povilonis, P. Žukauskas, J. Petrukevičius, J. Remeika, J. Bernotavičius, T. Švilpa, J. Giraitis ir F. Grigaitis.

Dabar girdėti kaip lietuviai šnekasi: kodel gi seniaus pas lietuvius to nebuvo. Bet patarlė sako: geriaus vėliaus negu niekados.

Reporteris.

WORCESTER, MASS.

Kat. Spaudos Savaitė.

Jau trečias metas kaip Worcesteris rengia Spaudos Savaites. Šįmet pateko į valdybą: pirm. Jonas Vaitkus, vice-pirm. Jieva Juškienė, prot. rašt. J. Leonaitė, fin. rašt. Senkus, kasierius Tamas Migauskas, kasos glob. Zubavičienė ir Vaitkienė, maršalkos K. Juškienė ir Mitrikienė.

Pradžia Spaudos Savaitės buvo nedėlioje 9 lapkričio. Kun. J. J. Jakaitis atidarydamas vakarą kalbėjo apie spaudą. Toliaus buvo koncertas po vadovyste A. Vismino. Keletas solistų — P. Puišis, J. Žemaitis, Purvinskas, St. Vaškelevičius ir Petras Milius — sudainavo "Lietuvos Veliava." Petras Puišis dainavo "Vai varge, varge" ir "Vai pūtė šiaurus vėjalis." Juozas Žemaitaitis sudainavo "Vai aš pakirsčiau."

Kun. J. Jakaitis ragino visus prisirašyti prie spaudos. Ir štai atvyko Ant. F. Kneižis, kuris pasakė daug apie naudingumą spaudos. Worcesteriečiai labai myli A. Kneižį nes jo kalba visados atneša gerų pasekmių.

A. N.

P. M. KARBAUCKAS, Šv. Petro Bažnytinio Choro Vedėjas.

Pirmas Bažnytinis Lietuvių KONCERTAS

SO. BOSTONE.

Lapkričio **16 TĄ** **Nedēlioje**

November, 1919

7 valandą vakare

Šv. Petro Bažnyčioj

P-LĖ A. NARINKEVIČIUTĖ,
Garsi dainininkė. Ji šiame koncerte užims svarbią vietą.

Ant 5-tos Gatvės

SO. BOSTON, MASS.

Rengia

Švento Petro Bažnytinis Choras,

Vedamas p. M. KARBAUSKO.

Įžanga: - - 50c., 75c ir $1.00

PASARGA: Nusipirkusiems tikietus iš anksto už 75c. arba už $1.00 sėdynės bus užtikrintos. Tie, kurie pirkot ar pirksit už 50c. ir pavėluosit sėdynės galit negauti.

Rengėjai.

P-LĖ L. ŠALTĖNIUTĖ,
Atsižymėjusi solistė Naujoje Anglijoje iš Worcester, Mass. Ji šiame koncerte giedos solo.

Šiame koncerte apart vietinio didelio išlavinto choro ir vietinių solistų, solisčių, duetų ir kvartetų giedos žymiausi Naujos Anglijos solistai ir solistės. Yra užkviesta iš Worcesterio, Montello, Cambridge ir Norwood.

Taipgi žymus muzikas Worcesterio Šv. Kazimiero Bažnytinio Choro vedėjas p. A. Visminas vargonuos.

Vietiniai solistai bus šie: p-lės A. Narinkevičiutė, St. Motiejunaitė, J. Varaitis, D. Antanavičius ir J. Morkunas.

Be to didis ir garbus pamokslininkas gerb. Worcesterio klebonas kun. J. J. Jakaitis pasakys tam vakarui pritaikintą pamokslą.

Tokio koncerto gal ne tik Bostone, bet ir visoje Naujoje Anglijoje dar nėra buvę.

Niekas gal nėra taip malonu, kaip klausytis didelio išlavinto choro ir garsių dainininkų. Mes girdžiame tankiaus dainuojant tautiškas daineles surengtuose koncertuose, bet retenybė bažnytiniai koncertai.

Taigi nepraleiskite progos. Kviečiame ne tik vietos, bet ir apielinkių lietuvius ir lietuvaites. Proga kokios dar Naujosios Anglijos lietuviai neturėjo.

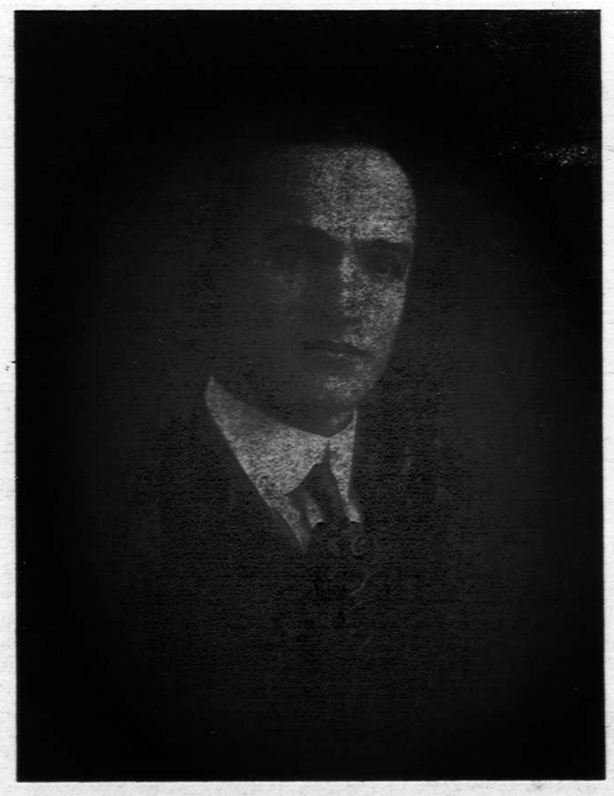

P. A. VISMINAS,
Šv. Kazimiero bažn. choro vedėjas, Worcester, Mass.

GINČŲ UŽBAIGIMUI.

Delei Binghamton, N. Y. $1,842,78. (8,882 frankų) apie kuriuos taip daug tulų asmenų kalbama net ir rašoma gana nešvarioje formoje.

Visų pirma reikia žinoti kad Paryžiaus Taikos Konferencijos delegatai, kokie jie ne būtų, nėra prisiuntę T. F. jokios pakvitavonės apie gautus pinigus išėmus, ką praneša Egzekutyviui Komitetui Washingtone, taigi ir už Binghamtono 8,882 frankus T. F. negavo jokios pakvitavonės, taigi ir kam nors kitam jos pakvitavonės duoti negalėjo, nes pats T. F. jos neturi.

Kas ir kiek pinigų pasiuntė į Paryžių tai visi skaitantieji laikraščius mato kada Egzekutyvis Komitetas Washingtone paskelbe gautus iš Paryžiaus pranešimus.

Vienas tokių pranešimų yra tilpęs "Garso" No. 36 rugs. 4 d.

Reike įsidėmėti, kad T. Fondas jokių budu tų aukų negalėjo sunaudoti kitokiems tikslams kaip tik pasiųsti į Paryžių, nes tie pinigai buvo prisiųsti į T. F. draftu Francijos frankais 8,882 vardu Lietuvos Prez. A. Smetonos, Prof. A. Voldemaro ir M. Yčo, taigi visi užmetimai neturi jokio pamato ir yra daromi vien iš keršto.

Mat kun. K. Ambrozaitis nenorėjo tų pinigų į T. F. siųsi, bet kad aukavusieji pareikalavo butinai pasiųsti ten, kam tie pinigai buvo suaukoti, tai kun. Ambrozaitis visaip nuo to išsisukinėjo. Delto ir kilo tas visas alasas. Čia reikia pastebėti kun. Ambrozaičio neramumą; draftas buvo prisiųstas apie 11-12 d. birželio, gi 14 d. liepos jau rašo laišką su visokiais išmetinėjimais, delko jis (kun. Amb.) negauna jokios kvitos arba "return card", kad jau čekis priimtas, 19 d. liepos rašo per advokatą, 23 ir 26 liepos ir vėl gauta nuo kun. Amb. laiškai.

Kiekvienam aišku, kad iš Paryžiaus gauti atsakymą tai ne iš New Yorko ir tai karės metu. Prieg tam kad tą draftą reikė vežti Lietuvon kad pasirašytų prez. A. Smetona ir vėl atgal siųsti Paryžiun, kad bankas išmainytų.

Mat kaip visada taip ir čia, tie, kurie labai mažai arba suvis nieko į T. F. neaukauja, ir kad uždengus savo šykštumą tai daugiausia alasavoja šaukdami žiurėkit kaip aukos mėtoma ir atskaitų nėra!? Tokiems ignorantams nors ir į stubą nuneštum atskaitas jie vis šauks, nad negerai ne aišku ir t.t.

Kiekvienas sveikai protaujantis ir skaitantis katalikų laikraščius mato įplaukų ir išlaidų atskaitas garsinamas, kaip tas atskaitas galima kitokiu budu išduoti?

Sulig šiol aš nesmi gavęs jokių paklausimų iš Binghamtono išėmus atvirutes nuo kun. K. Ambrozaičio su reikalavimu pakvitavonės, kurios mes patys neturime, kas buvo ir atsakyta.

K. J. Krušinskas,
T. F. Sekretorius.

PHILADELPHIA, PA.
(Port Richmond)

Panedėlio vakare lapkr. 11 d., bažnytinėj salėj buvo sueiga šv. Jurgio parapijos narių. Kalbėta kas link statymo mokyklos. Buvo visokių nuomonių, bet prie pabaigos sutikta ant šių inešimų: 1. prašyti dvasiškos valdžios pavelijimo mokyklą statyti atskirai, ir 2. Jeigu dvasiška ir svietiškos valdžios rastų mūsų sumanymą netinkamu, tai turėsime daryti pagal jau paduoto mums pleno pereitą vasarą, t. y. statyti vieną namą, kuriame būtų bažnyčia ir mokykla.

Nors kaip minėjau buvo visokių nuomonių, vienok susirinkimą galima pavadint mandagiu. Nyksta iš mūsų tarpo užsikarščiavimai, nes vieni kitiems nusileidžiame. Į tą žiūrint galima tikėtis kad brėkštant ateinančiam pavasariui, pradėsime statymo darbą, nes ir kapitalo pradžiai jau turime gerokai.

Vieversis.

L. D. S. NAUJOSIOS ANGLIJOS APSKRIČIO IŠVAŽIAVIMO LAWRENCE, MASS.

PAVEIKSLAI

Užsisakyti galima "Darbininko" Administracijoj arba tiesiog pas

M. A. NORKUNAS,
16 Pleasant St.,
Norwood, Mass.

Parsiduoda po 60c. ir 40c.

PATERSON, N. J.

Lapkričio 30 d. nedėlios vakare Rožančiaus draugija rengią iškilmingą vakarienę. Bus puikiausių užkandžių ir skaniausių gėrimų ir bus puikiai prirengta kaipo darbščiausios dr-jos Patersone, kuri daugiausia darbuojasi parapijos naudai. Moterėlės ir mergelės labai puikiai papuošė bažnyčią savo darbu ir auka.

Meldžiame atsilankyti ir iš apylinkės ant minėtos vakarienės, nes visas pelnas bus parapijos naudai. Tikietai suaugusiems 75c., vaikams 25c.

Kviečia **Komitetas.**

Nešykštaukie laiškų ir laikraščių saviškiams Lietuvoje. Siųsdami žiūrėkite, kad teisingai parašytūmėte žodį Lithuania.

LIETUVOS PILIETI!

Stiprink savo laisvę—brangiausią žmogaus turtą.

Stiprink savo pozicijas nuo priešininkų, kurie vėl nori mus pavergti.

Be pinigų jokia valstybė negali sekmingai ginti ir rūpintis krašto reikalais.

Paskolos bonai ne tik stiprina mūsų laisvę ir valstybės iždą, bet jie mus gelbsti ir nuo ekonominės suirutės.

Vidaus paskola pakeičia reikiamybę leisti daugybę popierinių pinigų, neduoda pinigų vertei mažėti ir tokiu būdu saugoja mus nuo augančios brangenybės.

Pilieti! Nepamiršk savo pareigos pirkti vidaus paskolos bonų, kurie dar duos tau 5½ nuoš. pelno nuo kiekvieno šimto.

Vidaus Paskolai Platinti.
KOMITETAS

ŽYMUS PASAULIO ARTISTAS TVERIA LIETUVAI VEIKALĄ.

Mes lietuviai galime pasidžiaugti ir dėkavoti Augščiausiam, kad kasdien vis daugiau ir daugiau randame prietelių. Šiandiena, ne vien Marso garbintojai, ne vien dolerio gaudytojai, bet ir dailės mylėtojai jau yra užsiinteresavę mūs tauta. Daug dailininkų mato mūsų tautoje neišsemiamą šaltinį gražių minčių bei medžiagos savo dailės tvariniams, o tas yra begalo svarbu. Pastaruoju laiku mums lietuviams ypatinga yra garbė turėti savo prieteliu dailininką A. L. Van den Bergheną. Kadangi jis nūnai darbuojasi del lietuvių, tai manau kad bus įdomu skaitytojams žinoti apie jo karjerą.

Albertas L. Van den Berghen gimė Vilvarde, Belgijoje, rugsėjo 8 d., 1850 metuose. Iš mažumės jis turėjo didį palinkim ąlinkui dailės, ir dar mokiniu būdamas nekartą nustebindavo savo mokytojus dailės srityje. Kuomet užbaigė Bruselio Dailės Akademiją, jis teturėjo tik 18 metų amžiaus. Trumpu laiku jis pagarsėjo visoj Belgijoj ir patapo vadovu Bruxellio dailininkų,-gi 1869 metuose jis tapo deleguotas iš Belgijos į Pasaulinę parodą Paryžiuje.

Atitarnavęs 5 metus Belgijos kariuomenėje kaipo seržantas-majoras, sugrįžo namo, bet čia jis jau ramumo rasti negalėjo. Jam pradėjo sapnuoties garsioji Amerika ir 1876 metuose jis apleido savo tėvynę ir atkeliavo New Yorkan. Čia jį su atviromis rankomis priėmė S-t Gaudens, tais laikais garsiausias Amerikoje dailininkas su kuriuo tulą laiką ir darbavosi.

Amerikonai pažinę kokio jie svečio susilaukė, pakvietė jį už profesorių prie Art Instituto Chicagoje. Mokiniai kurie turėjo progos prie jo mokinties, jį labai pamylėjo ir tokiu būdu jis įgyjo daug prietelių įvairiose pasaulio dalyse. Chicagos Art Institutas patapo garsiu ir dailininkai iš visų šalių pradėjo apie jį spiesties.

Kaipo skulptorius jam lygaus Amerikoje nebuvo. Jo nukaltus iš marmuro, bronzo įvairius biustus, grupas ir statuetas žmonės labai grangindavo ir noriai pirkdavo. Visų dailės veikalų kiek jis yra padaręs, sunku būtų išskaitliuoti. Kaleta iš svarbiausių jo veikalų yra šie:—

Laisvės stovyla, Baltimorėje, Md. yra per jį pastatyta.

Jam buvo pavesta pastatyti Lincolno stovylą Bruxellyje, kaipo dovaną Belgijai nuo Amerikos.

Jis pastatė keletą puikių namų Pasaulinei Parodai Indianoje, Brazilijoje ir kitur. Jis yra padaręs daugybę modelių įvairiems medaliams. Jo veikalais po šiai dienai dailininkai negali atsigerėti.

Dabar, jau praleidęs 69 žiemas, tas pražilęs senelis-dailininkas gyvena gamtos grože apdovanotame kaimelyje Oak Lawn, netoli nuo Chicagos. Lietuvių daile jis yra labai užsiinteresavęs ir negali jis atsistebėti kodel lietuvių dailė taip labai skiriasi nuo kitų vakarinės Europos tautų dailės.

Kuomet Lietuvių Numizmatikos ir Istorijos Draugija pakvietė jį kad paminėjimui Lietuvos Neprigulmybės Paskelbimo teiktūsi jis sutverti kokį nors veikalą, tai gerbiamas dailininkas, nors nupuolęs ant akių, ir pastaruoju laiku jau su daile sunku jam yra užsiimti, vienok tą pakvietimą su malonumu priėmė.

Lapkričio 5 d., Shermano Hotelyje, Chicagoje įvyko medališkosios dailės žinovų posėdis. Tame posėdyje buvo išstatyta ant parodos keleta šimtų medalių ir plakietų paminėjančių svarbiausius didžiosios karės nuotikius. Buvo keletas medalių su Paderewskio ir Pilsudskio biustais. Mano džiaugsmui nebuvo rybų kuomet gerb. Van den Berghenas perstatė žinovų kritikai ir savo veikalo tveriamo Lietuvai projektą. Visi gerėjosi tuo dailės veikalėliu. Ypatingai garsusis numizmatas p. Brandt ir svečias iš Holandijos (iš Amsterdamo) medalistas p. J. Schulman labai gyrė tą veikalą. Man kaipo lietuviui buvo labai malonu dalyvauti tame posėdyje ir matyti Amerikos bei Europos dailininkus taip labai užsiinteresavusius šiuo veikalu. Tikimasi, kad apie Kalėdas p. Van den Berghenas savo darbą užbaigs. Lietuviai turės progos pasigerėti p. Van den Bergheno dailės tvariniu ir už jo triūsą bus dėkingi.

Al. R-s.

NAUDINGA KNYGA

Ben-Hur

ISTORIŠKA APYSAKA IŠ JĖZAUS KRISTAUS LAIKŲ.
Su puikiais drobės apdarais tik $1.50

Toji istoriška apysaka yra išversta visose kalbose ir begalo visų branginama. Mes lietuviai ir-gi privalome branginti ir savo namuose turėti.

BEN-HUR begalo brangus veikalas, turi 472 puslapiu ir apie šimtą įvairių **paveikslėlių.**

KAS JOJE YRA?

Joje rasi aprašymą atsitikimų iš senovės laikų prieš **V. Jezaus užgimimą. Toliaus rasi apie užgimimą, gyvenimą ir t. t.**

KAS BUVO BEN-HUR?

Skaitydamas sužinosi kas buvo **Ben-Hur** ir kiti tuo laiku garsingi vyrai. Kaip **Ben-Hur** vedė į nukryžiavimo vietą **Baltazarą, Esterą** ir du **Galiliečiu.**

Mes kiekvienam "DARBININKO" skaitytojui pasiūlome tą knygą įsigyti, nes kainuoja tik $1.50 ir užtikrinam, kad būsite užganėdinti ir dar savo draugams patarsite nusipirkti.

Pasiskubinkite su užsakymu, nes tokios knygos greit parsiduoda ir gali jų netekti. Pinigus siųskite **"money order'iu"** arba **registruotame laiške** šiuo adresu:

"DARBININKAS,"

242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ MAŠINISTŲ IR MECHANIKŲ B-VĖ.

JONAS KARPAVIČIUS,
geriausių plūgų išdirbėjas, padaręs išradimą ir užpatentavęs jį. J. Karpavičius yra narys Lietuvių Mechanikų B-vės.

Šiuomi pranešame mūsų gerbiamai visuomenei, kad Lietuvių Mechanikų ir Mašinistų Bendrovė, South Bostone tapo įkorporuota vietinėje valstijoje ant šimto tūkstančių dolerių ir jau parduoda savo šėrus. Šėrai yra po $50.00 kiekvienas ir jų gali pirkti viena ypata net už penkis šimtus dolerių. Šėrus gali pirkti kaip amatninkai taip ir darbininkai be skirtumo lyties ir srovės. Šėrininku gali būti gyvendamas Amerikoje, Lietuvoje ar kitoje kokioje šalyje. Bendrovė siųs savo šėrininkams atskaitas ir dividendus bei uždarbį ten kur jie gyvena kas šeši mėnesiai.

Ši bendrovė mano steigti dirbtuves visokioms išdirbystėms Amerikoje ir Lietuvoje. Jau turi padariusi suokalbius su savininkais vienos didelės dirbtuvės South Bostone kame mano, trumpoje ateityje, atidaryti labai didelį "Garadžių" su skyriumi taisymo kaip automobilių taip ir visokios rūšies mašinerijų, įrankių ir padarų. Išdirbystės bus plėtojamos kartu su augančiu kapitalu ir skaičiumi šėrininkų.

Jau susispietė gana didelis skaičius Lietuvių, mokančių visokio amato ir turinčių visokių patentuotų išradimų, kaip tai puikiausių užraktų, mašinų padirbimui sutvirtinančių kampų (Anglies), drėkimo skrynelių, įvairių mašinerijų ir Lietuvoje reikalingų ūkio išdirbimui padargų — mašinų — įrankių. Tarpe mūsų išradėjų yra gerai žinomas p. Jonas Karpavičius, Jonas Girdvainis ir daugel kitų.

Mums reikia daugel ne tik amatninkų bet ir paprastų darbininkų, o prie to ir kapitalo kad pasekmingai užvesti biznį, kuris neštų gerą pelną šėrininkams o podraug ir naudą visai Lietuvai. Todelgi nuoširdžiai kviečiame visus Lietuvius ir Lietuves koveikiausiai prisidėti prie mūsų bendrovės.

Norintieji pirkti šėrus ar gauti informacijas kaslink mūsų bendrovės malonėsite kreiptis ypatiškai ar per laiškus į mūsų raštinę kuri randasi po No. 332 W. Broadway, South Boston, Mass. Tel. So. Boston 253. Visokias informaūsų raštinė yra atviždžiu taip ir per laiškus. Meijas suteikiame kaip ra nuo 7:30 iki 10 val. vakarais.

Lietuvių Mechanikų ir
Mašinistų Bendrovės VALDYBA.

PAIEŠKOJIMAI IR REIKALAVIMAI.

Už vieną sykį .....50c.
Už tris sykius $1.00

VARGONININKUI gera vieta. Išlygos dvejopos: atlikti vargonininko ir amerikoniškojo zakristijono darbas — algos nuo $60.00 iki $70.00 sulyg gabumų ir atliekamojo darbo. Arba vien tik vargonininko priedermės — algos pradžioje $40.00. Atsišaukite tuojaus pas:
Kun. K. Vasiliauskas,
12 Casimir St.,
WESTFIELD, MASS.
(11-15)

REIKALINGA dvi lietuvi dirbti prie seno krašto audimo darbo. Darbas lengvas ir nereikalaująs phyziškos jėgos. Atsišaukite:
P. Orchanian & Co.,
42 Dover St., Boston, Mass.
(11-15)

Paieškau Apalionijos Grigaliuniukės paeina iš šeduvos miesto, Kauno rėdybos. Jos pavardės po vyru nežinau.
Meldžiu atsaušaukti pati ar kas kitas, nes aš gavau laišką nuo jos motinos iš Lietuvos ir prašo, kad aš paieškočiau.
Mano adresas:
Mrs A. Ringalas,
129 Sanley Ave.,
YONKERS, N. Y.
(11-15)

REIKALINGI AGENTAI. Galite atsišaukti sutinkanti dirbti liuosomis nuo darbo valandomis, arba ir pilną laiką. Geras uždarbis. Atsišaukite tuojaus pažymėdami dabartinį savo užsiėmimą. The Sen-Rayto Company, 6617 Wade Ave., Cleveland, Ohio.
(11-15)

Paieškau brolio *Simo Dručio* ir švogerio *Teodoro Rastigaivo.* Pirmiau gyveno Highland, Park, Detroit, Mich. Švogeris turėjo bučernę. Taipgi paieškau švogerio *Jono Grazeno* pirmiau gyveno Tarrville, Ct. ir J. Daukšo, kuris gyveno *Kingston, Pa.* Meldžiu visų atsišaukti, nes aš gavau laišką iš Lietuvos. Atsišaukite:
W. Paplauskas,
134 Bowen st., S. Boston, Mass

Paieškau Julijono Baškio iš Kauno rėdybos, šiaulių apskr., Užventų par. Junkelių kaimo. Girdėjau, kad gyvena Chicagoje. Jeigu kas žinote arba jis pats atsišaukite šiuo adresu:
Antanas Denny,
1429 Hamilton Ave., N. W.
GRAND RAPIDS, MICH.
(11-13)

Paieškau Antano Vaitkaus paeina iš Kauno apskr., Raseinių miesto. Pirmiaus gyveno Scranton, Pa. Turiu jam pranešti svarbią žinią iš Lietuvos. Atsišaukite patys ar kas kitas apie jį žino meldžiu pranešti šiuo adresu:
Mr. Kazimieras Bitvinskis,
88 Pardee St.,
NEW HAVEN, CONN.
(11-15)

Paieškau savo dėdės Juozapo Jankaus ir tetos Kazimieros Eiflmontienės paeina iš Kauno gub., Telšių pavieto, Varnių parapijos. Jankus apie 20 metų kaip Amerikoj, Elšmontienė apie 23 metai. Girdėjau, kad jie buvo Bostone. Jie patys arba kas kitas gal žino apie juos meldžiu prisiųsti antrašą nes yra pas mane svarbus laiškas iš Lietuvos.
Mary Jankaitė,
401 — 14 St.,
BROOKLYN, N. Y.
(11-15)

Paieškau Jono ir Petro Navickų. Gyveno Chicagoje. Paeina iš Kauno gub., Kaltinenių Paštas, šakių sodžiaus. Duokite atsakymą, nes gavau laišką iš Lietuvos.
Mikolas Navickas,
17 Antverp St.,
BRIGHTON, MASS.
(11-15)

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS. PAIEŠKOJIMAS.

Panevėžio apskr., Sidabravos par., Taukuočių kaimo.

Brolis Antanas, kareivis tarp kitko rašo: "Buvau parvažiavęs namo ant pakasynų, mirė mūsų mylima Barbora Buinauskienė. Mirė taipgi ir Kazimieras Kazlauskas. Buinauskienės pakasynos buvo labai iškilmingos."

Buinauskienės du sunus gyvena Philadelphia, Pa. Antanas ir Juozapas abudu vedę. Jei kas žinote, malonėkit jiems pranešti, arba Mateušui Jeneliunui, nes jo tikra tetulė.

Šits laiška atėjo į dvi savaiti. Mano laišku irgi tėveliai jau gauna.

D. Antanavičius,
438 E. Sixth St.,
So. Boston, Mass.

PARSIDUODA PIGIAI DU AUTOMOBILIAI.

Vienas geras del biznierių su dviem sėdynėm del pasivažinėjimo ir extra viršus galima uždėti del vežimo orderių arba taip kokių daiktų. Kitas yra Ford ilgas septyniomis sėdynėmis, kuris norėtų gerą troką padaryti arba laikyti del pasažierių vežimo (jitney). Savininkas išvažiuoja į kitą miestą. Parduoda už kiek kas duos.

D. OLSEIKA,
4 Barrett Ave.,
So. Boston, Mass.
(Tarp Moren Rd ir 8-th St.)
(11-18)

LINKSMIAUSIA DIENA.

Padėkavonės Dienoj (Thansgiving Day) Lap. 27, 1919 L. Korporacijos svetainėj 27 Lincoln St., Brighton, Mass. bus teatras, prakalbos ir balius. Rengia Lietuvių Korporacijos Bendrovė.

Prasidės 2:30 val. po pietų.

Kas norite linksmai praleisti dieną, atsilankykite ant mūsų rengiamo vakaro. Šokiai prasidės lygiai 8 val. vakare.

Įžanga 50c. ypatai.

Rengėjai.

AL. POŽELLO CO.

PAVELDĖTOJAI
T. ANDRUSZEWICZ CO.

Darome draugystėms visokius parėdus, veliavas, šarpas, ženklelius, ir tt.

1908 W. Division Str.,
Chicago, Ill.

NAUJA KNYGA.

NAUJA KNYGA.

Visiems instrumentams ir dainavimui 8 lekcijos notų išsimokinimui be mokytojo. Naujos dainos ant 4 balsų knyga $1.50 parduodu už $1.00, viena daina 10 centų.

GEORGE BARONAS,
6110 Utica Ave. E. N.
Cleveland, Ohio.

PLAUKAI!

Kas turite nušipusius plaukus, bei niežėjimą galvos odos; pleiskanas, puolimą ir žilumą plaukų; retus plaukus, taip-gi spuogus arba šašus, duokite savo antrašą ir 2c. stampą.

The Western Chemical Co.,
Box J., Berea, Ohio.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA APTIEKA.

Sutaisau receptus su didžiausia atida, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUSKAS,
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kamp. C St.,
SOUTH BOSTON, MASS.
Tel. S. Boston 21014 ir 21013

Geriausia Sekasi
Liet. Amer. Pramonės Bendrovei

Delto kad Teisingai, Sumaniai ir Gabiai yra Vedama.

SKAITYK ŠIUOS FAKTUS IR PERSITIKRINSI.

1) Šioji Bendrovė daugiausia suorganizavo kapitalo ir tik į kelis mėnesius laiko.

2) Šioji Bendrovė plačiausiai varo biznį jau net keliose šakose ir turi įsteigus keletą skyrių, kaipo:
a) Konstrukcijos (statymo),
b) Exporto ir Importo (invežimo ir išvežimo prekių į Lietuvą ir iš),
c) Industrijos (išdirbystės), taip-gi
d) biurą siuntimo pinigų, laivakorčių agentūras etc.

3) Šios Bendrovės investytas turtas jau siekė keletą šimtų tūkstančių dolerių.

4) Šios Bendrovės šėrai geriausią turi vertę, nes pinigai saugiausiai yra įvestinti į turtą, kurio vertė yra pakilus jau ant 50 nuoš., reiškia, apvertus dabar Bendrovės turtą į pinigus, gaunama tiek pelno. Užtai ant tiek pat ir šėrai jau yra vertesni.

5) Šioji Bendrovė didžiausią daro pelną, nes į pusę metų po susiorganizavimui jau išgali mokėti šėrininkams, nuo pelno iš apyvartos, net (8 nuoš.) aštuntą procentą dividendo.

6) Šioji Bendrovė tinkamiausiai gelbsti Lietuvai ir geriausia patarnauja Amerikos lietuviams persiuntime drabužių ir maisto saviemsiems į Lietuvą, negeidžiant iš to jokio pelno, tik su primokėjimu persiuntimo lėšų.

7) Šios Bendrovės darbą užgiria Lietuvos Prezidentas, nes jo prisiųstas laiškas šios Bendrovės eksporto skyriaus vedėjui, kuris čia tilpsta, duoda suprasti, kad Lietuvoje pagelba yra reikalingas, nes išgirdęs, jog yra prisiunčiama laivas su maistu ir drabužiais, dėkuoja Amerikos Lietuviams už užuojautą. Štai jo laiško turinys:

"Sužinojęs iš Tamstos laiško, man rašyto Rugp. 13 d., 1919 kad Lietuva susilauks iš Amerikos Lietuvių lapkričio mėn. laivo su valgiais ir drabužiais, prašau širdingai padėkuoti Amerikos Lietuviams už jų užuojautą ir pagalbą gimtajam kraštui.
Didžiai Tamstą gerbiąs
(Pasirašo) A. SMETONA,
Lietuvos Valstybės Prez.

Nors šios Bendrovės šėrai, sulyg turto, yra verti jau po $15.00 ir buvo manoma nuo 1 d. lapkričio, 1919 m., tokia kaina pardavinėti, bet kadangi suplaukė daugybė prašymų nuo norinčių prigulėti, tik negalinčių dabar užsimokėti, todel paskiausiame Direktorių susirinkime buvo nutarta dar trumpą laiką pardavinėti sena kaina. Tokiu būdu duoti progą visiems norintiems tapti šėrininkais už pigią kainą. Vienok patariama pasiskubinti, nes užsirašymai plaukia šimtais kas dieną ir neilgai trukus netiktai kad reikės brangiau mokėti už šėrus, bet gali priseiti, kad ir už jokius pinigus šėrų negalėsi gauti, nes bus visi jau išparduoti.

Todel nelauk, užsirašyk šiandien. Dabar gali gauti po $10.00 šėrą. Žinok, kad tai yra viena iš geriausių lietuvių Bendrovių, daranti didžiausį ir pasekmingiausį biznį. Neužmiršk pasakyti apie tai savo draugams ir, siųsdamas pinigus, įsitėmyk gerai jos adresą:

LITHUANIAN AMERICAN TRADING CO.,
112 N. Greene St., Baltimore, Md.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė

Pirmiausia ir Didžiausia Korporacija Besirupinanti Lietuvos Atstatymu.

INKORPORUOTA ANT $1,000,000.

SKYRIUS KAUNE

Exporto ir Importo Skyriai.

LIETUVIŲ ATSTATYMO BENDROVE
GERIAUSIA PATARNAUJA LIETUVIAMS.

Skyrius Lietuvos Atstatymo Bendrovės Lietuvoje įstojo į didelį biznį: pradėjo **importą** ir rengiasi prie **exporto**, o taip-gi **pramonės**. Iš Lietuvos exportuos ūkio produktus, mišką etc., išdirbinėms ūkėms padargus etc., aprūpins kooperatyvius tavorais iš užsienio, darys bankines operacijas kartu su Lietuvos pramonės banku. Savo veikimą išplės ir už Lietuvos ribų. Jau Liepojuje rengiama sub-skyrius su sandėliais.

Už kelių dienų gaus pirmą didžiausią transportą tavorų iš Amerikos, nuo Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

Lietuvos atstatymo darbe Lietuvos Atstatymo Bendrovė jau padarė didelį žingsnį; Kauno skyriaus vedėjai darbuojasi kiekviename svarbesniame darbe.

Amerikoje Lietuvos Atstatymo Bendrovė išrūpino lietuviams **PASPORTUS.**

Į Lietuvą rengia siųsti vėla didelius transportus būtinai reikalingų dalykų; jau turi sutartis del ūkio mašinų etc. Įrengimu pramonės įstaigų Lietuvoj rūpinasi ir siųs inžinierių ir amatninkų darbuotis į Lietuvą.

Amatninkams yra svarbu užsiregistruoti prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

UŽBAIGIAMA KELT KAPITALAS

Lig Naujų Metų užbaigiama kelt visas kapitalas, ir šėrų daugiau nebus pardavinėjama. Dabar laikas įstoti į **Lietuvos Atstatymo Bendrovę.** Liko parduoti tik keli tūkstančiai šėrų.

Dabar proga yra pasipirkti, kas nori dalyvauti Lietuvos Atstatymo darbe ir vėliau turėti didelį pelną; dividendai kils ir šėrai augs vertėje.

Jau šiemet **išmokame 5 nuošimčius.** Kitą metą išmokės daugiau negu tiek.

Stokite į Lietuvos Atstatymo Bendrovę.

Šeras $10. — bet vienam asmeniui neparduodama mažiau kaip 5 šėrai ir nedaugiau kaip vienas tūkstantis.

Dėkitės su didesniais pinigais.

Tuoj rašykite čekį ar money-orderį ir siųskite:

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION

320 FIFTH AVE. NEW YORK, N. Y.

Draugijos Tėmykit!

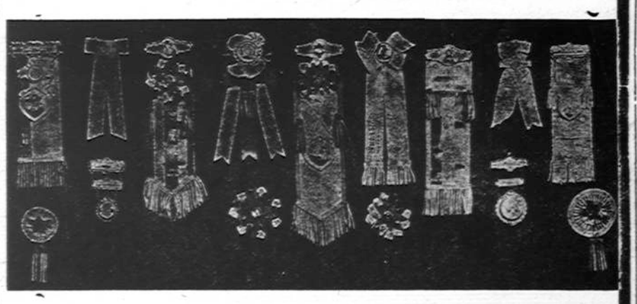

Vėliavos ir karūnos Draugijų; vėliavos tautiškos; įvairūs ženklai: kukardos, šarpos, antspaudos, guzikučiai del įvairių organizacijų ir susivienijimų. Išdirbu viską, kas tik organizacijoms reikalinga, pigiai, greit ir su dailės (artistišku) gabumu. Mūsų išdirbystė yra seniausia tarpe lietuvių Amerikoje, užtat mūsų ilgas išsilavinimas ir pripratimas jau užganėdino tūkstančius draugijų.

Naujos organizacijos reikalaukite probų, senos gi prisiųskite savo ženklą arba šarpą, o mes darbą atliksime pagal reikalavimą.

M. A. NORKŪNAS,

16 Pleasant Str., Lawrence, Mass.

Žinomas per 25 metus ir Valdžios prižiurimas

Henry J. Schnitzer State Bank

Pavelijant Suvienytų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ

ir gvarantuoja

Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių meldžiame kreiptis pas:

Henry J. Schnitzer State Bank
141 Washington Street, New York, N. Y.

AŠ, ADOMAS A. KARALIAUSKAS, SEKANČIAI RAŠAU.

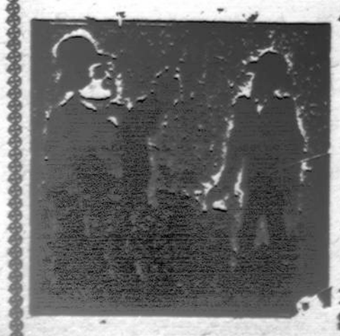

Aš labai sirgau per 3 metus, nuslabnėjęs pilvelis buvo. Dispepsija, nevirinimas pilvelio, nuslabnėjimas kraujo, inkstų, nervų ir abelnas spėkų nustojimas viso kuno, ir buvau nustojęs vilties, kad begyvensiu. Visur ieškojau sau pagelbos, nesigailėjau visoje Amerikoje ir už rubežių, bet niekur negavau savo sveikatai pagelbos.

Bet kada pareikalavau Salutaras vaistų, Bitterio Kraujo valytojo, Nervatona, Inkstų ir Reumatizmo gyduolės, tai po suvartojimui minėtos gyduolės pradėjo mano pilvas atsigaut, stiprėti, gerai dirbti. Kraujas išsivalx, dieglial nebebadė po krutine. Vidurių rėžimas išnyko po užmušimui visų ligų. Bėgiu 3 mėnesių išgerdavau kas savaitė po butelį Salutaras, Biteria, ir po 3 mėn. savo paveiksle pamačiau tokį skirtumą kaip tarp dienos ir nakties. Dabar jaučiuos smagiai ir esu linksmas ir 1000 sykių dėkavoju Salutaras mylistų geradėjui ir linkiu visiems savodraugams ir pažįstamiems su tokiais atsitikimais patariu nuoširdžiai kreiptis prie Salutaras:

1707 S. Halsted St. Tel. Canalution, J. Baltrėnas, Prof.
SALUTARAS, Chemical Instit 6417. Chicago, Ill.

DR. WM. A. BURKE

(LIETUVIS)
418 W. Market St.,
POTTSVILLE, PA.
Pottsville, Pa.
Nuo 8 iki 10 iš ryto
nuo 1 iki 3 po pietu
nuo 6 iki 8 vakare.

SVARBUS PRANEŠIMAS LIETUVIŲ VISUOMENEI.

Pranešu, kad aš greitu laiku važiuosiu į Lietuvą ir važinėsiu Lietuvoje nuo kaimo į kaimą ir nutraukdinėsiu visokios rūšies paveikslus. Tai-gi kurie iš lietuvių norėtų, kad nuimčiau jūsų senus tėvelius, brolius, seseris ir grinteles, kuriose jūs gimėte, meldžiu kreipties prie manęs šiuo antrašu:

B. Valaitis,
1913 Westminster St.,
Providence, R. I.
(12-25)

PATERSON'O, N. J. IR APYLINKĖS LIETUVIŲ DOMAI.

Šiuomi pranešam, kad pas mūsų įgaliotinį

IG. KULAKAUSKĄ,
L. D. S. 18 Kp. Raštininką

galite užsirašyti "Darbininką," pasipirkti naudingų knygų, paveikslų, atviručių iš Lietuvos ir tt.

Pasinaudokite proga.

Jo adresas:

Ig. Kulakauskas,
142 Warren st., Paterson, N. J.

DYKAI!

Prisiųskite savo adresą, tai gausite megijos *Katalogą.* Ten rasite visokių štukų ir monų. Galėsite išmokti ir gauti gerą darbą teatruose

"MAGIJOS"
Box 772, Waterbury, Conn.

GERIAUSIS KRIAUČIUS BOSTONE.

Norintieji gerų atsakančių drapanų užsisakykite pas

J. BERZELIONIS & CO.
4 Haymarket Sq.
kampas Cross St.,
arba **28 Chandler St.,**
netoli **Castle Sq.**
BOSTON, MASS.

APSAUGOJIMUI SAVO SVEIKATOS VARTOKITE

JATUL'S ŠEIMYNIŠKAS GYDUOLES.

Jums reikalinga gyduolės, kurios geriausiai gydo šias ligas kaip tai:

Užkietėjimą vidurių	$ .50
Galvos skaudėjimo	.50
Kosulio ir krutinės skaudėjimo	1.00
Del gero apetito prie valgio	2.00
Taip-gi užlaikome anodiją Europiško stiprumo	1.00
Nuo peršalimo	.50

Visokias gydančias žoles galima gauti pas mus. Jūs galite gauti vaistų kokie tik pasaulyje vartojama. Reikale tamista su orderiu siųsk ir pinigus money orderiu arba registruotame laiške. Taip-gi reikalaujame agentų ir duodame gerą atlyginimą.

P. A. JATUL,
(Jatulevičius)
P. O. Box 2128,
Boston, Mass.

A. L. PILNŲJŲ BLAIVININKŲ SUSIVIENIJIMO VALDYBOS ADRESAI.

Dvasiškas Vadovas —
Kun. J. J. Jakaitis,
41 Providence St.,
Worcester, Mass.

Pirmininkas —
Kun. P. Juškaitis,
40 York St.,
Cambridge, Mass.

Raštininkas —
V. Bacevičius,
St. Laurent College,
Montreal, Canada.

Iždininkė —
V. Shea, 21 Acton St.,
Worcester, Mass.

Kasos Globėjai —
V. Damašas ir J. Bakšys.

ATVIRAS LAIŠKAS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ.

Šiuomi laikome sau už pareigą atkreipti lietuvių visuomenės atydą tan faktan, kad **Centralis Bendras Lietuvių Bankas,** visiems jau gerai žinomas kaipo **vienintėlis** ir **tikriausias** Naujosios Anglijos lietuvių visuomenės bankas, ir kad jis tarnauja **vien tik** lietuvių tautos labui. Todel jis — **Centr. Bendr. Liet. Bankas** ir ragina Jumis, broliai lietuviai, kelti lietuvių tautos komerciją-biznį; burti savo kapitalą krūvon ir remti **vien tik savo įstaigą.**

Jūs matydami ir žinodami kaip svetimtaučiai Jus ilgus amžius išnaudojo ir dar tebeišnaudoja ; žinodami, kaip jie mumis nori visiškai prapuldyti, todel ir **turite** visi lig vienam spiestis vienon krūvon, kad kartu visiems dirbus. Nes būdami pasklaidyti iš senovės ir, besklaidydami savo smulkųjį kapitalą svetimųjų tarpe, Jūs kasate savo tautai mirties duobę.

Imkime pavyzdį iš pačių svetimtaučių darbų. Štai kaip svetimtaučiai daro: jie krauja savo kapitalą krūvon; jie savo gražiais prisikalbėjimais prie Jumis, prijungė dar ir Jūsų kapitalą ir tuo būdu kraujasi sau milijonus, o Jūs broliai lietuviai, kaip buvote vargšais taip ir paliekate.

Tai kodel-gi Jūs iš jųjų to nesimokinate? Kodel Jūs **negalite** savo kapitalo palaikyti savytarpyje? Tas pagerintų jūsų pačių būvį, pakeltų mūs visų vardą ir mūsų tautai priduotų daugiaus reikšmės viso pasaulio akyse.

Imkime, pavyzdžiui, dabartinį skurdų Lietuvos padėjimą ir pasiklauskime, patįs savęs: ar nors viena iš tų naujųjų bei mažųjų tautelių ar šalelių, kurių žmonių turtai sutraukti krūvon ir jųjų pačių rankomis bei valia kontroliuojami, valdomi vargsta taip kaip kad mūsoji Lietuva? Ar su jųjų šalimi yra toki keblumai diplomatijos, politikos ar ekonomijos žvilgsniais, kaip kad sumusąja Lietuva? Ne! Kodel? Todel, kad jųjų kapitalas buvo jųjų pačių rankose; kad jųjų turtai yr sukrauti savose įstaigose ir todel pasaulis buvo priverstas su jais kitaip skaityties. Nesą pinigai šiandien yra didžiausia pasaulio valdymosi galė ir toji galė buvo jųjų pačių rankose. Jie buvo ir tebėra patįs savęs gaspadoriais, o mes gi maldininkais-ubagautojais ir kaip nieko neturėjome, taip ir nebeturime, nes mes atidavinėjame savo pinigus svetimiems ir patįs paskui iš jųjų rankų laukiame trupinio nukrintant.

Susipraskite, broliai lietuviai, ir tai bent vieną kartą ant visuomet! Mes šito nerašome Jums kaip kad Jūs galite sau įsivaizdinti, idant įkalbėjus Jums bereikalingą ligą, o tik iš visos širdies betrokštą Jums ir visai lietuvių tautai labo, statydami priešais Jūsų pačių akis nesumušamus dalykų faktus. Tad pastokite kožnas iš visa širdžia atsidavusiais krovikais - organizatoriais savo turto vienon krūvon ir savon įstaigon! Tuomet nereikės Jums taip vargti ir pas svetimuosius ubagauti Lietuvos reikalams, bet turėdami savo tikrą ir didelį banką, Jūs galėsite patįs savo tėvynę išgelbėti iš vargo ir nelaisvės. Kraukite-dėkite savo pinigus vien tik savo bankoj, Centralyj Bendram Lietuvių Banke ir uždirbkite didelius procentus. Remkite savo įstaigą visokiais būdais: depozitais, šėrais, pinigų siuntimu ir tt. kad mes galėtume išbudavoti sau didžiausią bankinę tvirtovę visam pasaulyje!

Pinigus Lietuvon jau siunčiame. Markės po $6 už šimtą, o rublius $12 už šimtą. **Už pinigus mes pilnai atsakome.**

Siųskite savo giminėms pinigus **dabar!** Neduokite jiems per Kalėdų šventes badauti!

Su visais reikalais kreipkitės tik į savo įstaigą, t. y. — į —

CENTRALĮ BENDRĄ LIETUVIŲ BANKĄ,

32-34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

VIETINĖS ŽINIOS.

Jonas Šarkus jau paliuosuotas iš Suv. Valstijų kariuomenės. Šiomis dienomis grįžo iš Pranczuzijos Bostonan, kur mano apsigyventi ir toliaus tęsti pertrauktą mokslą. "Darbininke" lankėsi lapkričio 8 dieną.

PRAKALBOS.

Lapkričio 9 d. Lietuvių svetainėje buvo prakalbos. Kalbėjo F. Bagočius apgindamas Maskų. Jis nurodinėjo, buk jei pralaimėtų bilą, tai liktų tik du kalbėtoju Naujojoj Anglijoj, kurių neareštuotų tai Kneižis ir Karosas. O kitas dalykas, tai sakė, kad Maine Vasltijoj visi viršininkai ir teisėjai esą nemokinti. Tik vieną advokatą teradęs, kuris esąs mokintas ir gynęs mockaus bylą, o oponentas buvęs nuskuręs žydelis.

Tai čia man pasirodė keista, kad garsūs ir mokinti advokatai turėjo daug darbo su nuskurusiu žydeliu ir dar nežinia kaip gali but, gal nuskuręs žydelis laimėti.

Ten buvęs.

SUSIRINKIMAS.

Lapkričio 16 d. nedėlioj, tuoj po sumos bus susirinkima Piln. Blaivininkų 49 kp. Bažnytinėj salėj. Kviečiame visus narius į susirinkimą, nes yra daug svarbių dalykų aptarimui, kaip tai: rinkimas delegatų į Piln. Blaivininkų Apskričio seimą, kuris bus Cambridge gruodžio 14 d. 1919 m. Taip-gi bus rinkimas darbininkų del parapijos fėrų. Reikės aptarti ir kuopos daug neužbaigtų reikalų. Nepamirškite atsilankyti paskirtu laiku. Bus priimami ir nauji nariai.

Kviečia **Valdyba.**

NIEKO NEŽINOME.

"Darbininko" No. 131-me Norwood, Mass. koncerto apgarsinime tilpo, kad So. Bostono choras dainuos lapkričio 16 d.

So. Bostono šv. Petro bažnytinis choras visiškai nieko nežino apie tai ir blogai daro tie, kurie dykai mūsų choro vardą minavoja.

Pirm. M. P. Karbauskas.
Rašt. E. Kazlauskaitė.

TĖMYKITE.

Šv. Jono Ev. dr-ja laikys savo sekantį susirinkimą nedėlioj 16 d. lapkričio 2 val. po pietų pobažnytinėje salėje. Visi nariai privalo pributi, nes bus renkami nauji dr-jos viršininkai.

Valdyba.

Susirinkimas. Lapkričio 9 d. buvo susirinkimas šv. Kazimiero R. Katalikų dr-jos Šv. Petro bažnytinėj svetainėj.

Susirinkimas buvo labai gyvas ir ramus, kokie retai kada esti.

Aptarus dr-jos reikalus ir priėjus prie laiškų skaitymo, pasirodė, kad J. Jakaitis yra suspenduotas ir jam ligos pašelpos negalima mokėti, bet nariams paaiškinus, jog jis labai serga ir jo šeimyna blogame padėjime, tai nutarė paaukuoti $25 iš kasos ir pavedė jo šeimyną į našlaičių komiteto globą.

Fėrų komitetas išdavė raportą. Pasirodė, kad gana gerai veikiama. Komitetas paaiškino, jog reikia prisidėti pinigiškai. Draugystė išklausius raportą, vienbalsiai nutarė paaukuoti $20. Į komitetą įėjo šios ypatos: V. Povilauskas, K. Petraitis, J. Šapalis ir A. Jalmokas.

Del užvilktų mokesčių tapo suspenduoti šie nariai: M. Motiejušaitis, J. Kavaliauskas, A. Kairys, J. Losys, A. Ausiejus, J. Skarbalis, P. Tamošiūnas, F. Šiclukas, S. Bordelis ir S. Gabrišiūnas. Tie visi nariai maloněkit užsimokėti ant sekančio susirinkimo, o jei neužsimokėsit, tai būsit išbraukti. Pageidaujama yra kad užsimokėtumėt.

P. V. Ivanauskas sugrįžęs iš kariuomenės tapo priimtas į dr-ją ir dovanotos mokestys laike buvimo kariuomenėj.

Prisirašė vienas naujas narys P. Morkevičius.

Knygų peržiūrėtojai išdavė raportą J. Šapalis, J. Andriliūnas ir J. Savickas. Pasirodė, kad dr-jos turtas siekia virš $3.000. Šimet į banką yra įdėta apie $1.00. Tai pasirodė, kad draugystė gana turtinga.

Todel viečiame kodaugiausia rašytis į šią draugiją, nes ji rūpinasi ir remia tautą, bažnyčią ir pavargėlius.

Reporteris.

Lošėjų domai L. Vyčių 17 kp. ir Mot. Sąj. 13 kp. Pranešu, jog bus 2 veikalų repeticijos panedėlio vakare 17 d. lap. Bažnytinėj salėj, veikalo "Verpėja po Kryžium" bus lygiai 7 v. vak., o veikalo "Gudrus Kvailys" 8 v. v. Imantieji dalyvumą šiuose veikaluose malonėkit laiku pribūt. Su šiais veikalais turime važiuoti į Cambridge, Mass. 20 d. lapkr. ir daugiaus repeticijų nebus galima turėti.

Teatriškos Komisijos
Koresp. **O. Jankienė.**

NAUJAUSIOS ATVIRUTĖS IŠ LIETUVOS.

Pp. Jono E. Karoso, Romano ir Vaško parvežtos tiesiog iš Lietuvos. Ant jų pamatysite Lietuvos kariuomenę, karišką veikimą Lietuvos orlaivių, Lietuvos valdžią ir Lietuvos veikėjus. Parduname 2 už 5c.

Neparduosime už mažiau kaip už vieną dolerį. Siųsk dolerinę dabar, o gausi atvirlaiškius už poros deinų.

"DARBININKAS"
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

NAUJAS VEIKALAS "NELAIMINGIAUSI ANT VISO PASAULIO,"

5-kių veiksmų tragiška drama

Su dainomis ir šokiais.

Lošime dalyvauja 19 ypatų.

Šitas naujas veikalas jau rengiamas spaudon. Mes delei brangumo popieros jo spausdinsime aprubežiuotą skaitlių. Tad prašome scenos mylėtojų kad užsisakytų šią knygą išanksto. Kuopos, Dr-jos, Teatrališki Rateliai, Knygynai, etc. siųskite užsakymus ne vėliaus kaip 31 dieną spalio 1919 m., mes gavę užsakymus, žinosime kiek spausdinti. Reikalaujame gerų agentų platinimui šios knygos.

Knygos kaina 50c. vienas egz. Imant 100 egz. duodame gerą nuošimtį.

Visus užsakymus ir laiškus adresuokite taip:

LIETUVIŲ SPAUDOS BENDROVĖ,
(Lithuanian Printing Co.)
6400 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio.

UŽSAKYMŲ IR SIUNTINIŲ NESIŲSKITE MUMS IKI MES PRANEŠIME.

Surinktieji iki šiol siuntiniai ir užsakymai yra liuoduojami ant laivo. Malonėkite palaikyti pas save, visus siuntinius, kokius kas turite, rengiamus arba prirengtus siųsti į Lietuvą per mūsų Bendrovę iki mes pranešime per šį laikraštį.

Užsakymai ir skrynelės suplaukė pas mus taip skaitlingai kad mes nespėjome nei suženklinti ir knygosna užrašyti, ir pakvitavimus pasiųsti, nekuriems iš siuntėjų. Tą padarysime bekraudami į laivą.

LIHUANIAN AMERICAN TRADING COMPANY,
680 Fifth Avenue,
New York City, N. Y.
(11-18)

L. D. K. KEISTUČIO DR-JOS VALDYBOS ADRESAI. BOSTON, MASS.

PIRMININKAS — Jonas Adomavičius 122 Bowen St., So. Boston, Mass
VICE-PIRM. — Vincas Zalieckas, 81 Mercer St., So. Boston, Mass.
PROT. RAŠT. — Antanas Motiejunas 128 Bowen St., So. Boston, Mass.
FIN. RAŠT. — Juozas Kavaliauskas, 209 East Cottage St., Dorchester, Mass.
KASIERIUS — Andriejus Zalieckas, 140 6-th St., So. Boston Mass.
MARŠALKA — Justinas Tuleikis, 130 Bowen St., So. Boston, Mass.
D. L. K. Keistučio Draugija Boston, Mass. laiko mėnesinius susirinkimus kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio 3 val. po pietų po No. 193 Hanover St., Boston, Mass.

Reikalingas tuojaus geras bučeris, mokantis bučerystės darbą ir kalbantis gerai lietuviškai ir angliškai. Atsišaukite tuojaus, pranešdami savo patyrimą ir išlygas. Klausdami platesnių informacijų kreipkitės šiuo antrašu:

The Lithuanian Corporation,
34 Park St.,
Hartford, Conn.

STREIKAI! PLĖSIKAI! MAIŠTAI!

Kad buti visados prisirengus nusipirk tuojaus šį dalyką, kombinacija peilio ir revolverio. Peilį galima visados vartoti r revolveris yra gatavas šauti. Šauna tikrus 22 kalibras kulkas.

Tai ne bova, bet tikras revolveris — pelis. Išrodo kaip kišenius peilis. Ašmenai yra geriausio plieno, ir visas peilis nikeliuotas. Sulenktas yra 3¾ colių ilgio. Kulkos ir spragė paslėptos viduryj peilio, taip-gi ašmenai. Tokį peilį kiekvienas privalėtų turėti, del atsargumo. Toki kombinacija verta mažiausia $10.00, bet per šį trumpą laiką mes pardnosime sulyg dirbtuvės kainos $4.95. Prisiųsk mums 50c. paštos ženkleliais kaip depositą kitus prisiųsi kada gausi tavorą.

Rašyk šiandie:

UNION PRACTICAL CO.
1065 Milwaukee Ave. Dept. K. 18
CHICAGO, ILL.

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVENČ. SOUTH BOSTON, MASS. VALDYBOS ADRESAI.

PIRM. — T. Ašmenskienė, 21 Story St.,
VICE-PIRM. — A. Čyžiuvienė, 377A Broadway,
FIN. RAŠT. — O. Kaščiutė, 259 Athens Street.
PROT. RAŠT. — M. Markuniutė 12 Lark Str.
M. Petkauskienė, ižd., 21 Story, St.,
KASOS GLOBĖJOS — M. Kilmoniutė, 249 River Str., Mattapan, Mass.
J. Pečiukoniutė, 190 Kneeland Str., Boston, Mass.

MARŠALKA — Ona Mizgirtienė 135 C Str.

PARSIDUODA — CAMBRIDGE 12 šeimynų, murinis namas, 10 metų kaip statytas $19.000.

South Bostone murinis namas su 3 durių, 6 šeimynos, 3 storal, $9.000. Randos $1500. į metus:

J. B. Mikalauskas,
"Darbininko" Administracijoj.

3 KAMBARIAI ANT RENDOS

15 Boston Pl. So. Boston, Mass. (netoli jurių). Puikus kambariai, ištaisyti, kaip ir nauji dar niekas negyvena, šviesus, ant 3 lubų. Renda visai nebrangi. Raktus apžiurėjimui galima gauti pas S. Kabalinską 11 Boston Pl. (ant antrų lubų) So. Boston, Mass.

PIRKITE
B O N Ų.

SERGANTI ŽMONĖS!

LEISKIT MAN Į JUS PRAKALBĖTI

Kam kentėti savaites, mėnesius gal ir metus KRONIŠKOMIS NERVŲ arba kitokią UŽSISENĖJUSIA LIGA, kad galite buti išgydomi. Ateikite aš išegzaminuosiu dykai ir pasakysiu kaip aš galiu jums padėti. Jeigu ikišiol niekas negalėjo, ir nusibodo mokėti gydytojams ir ligonbučiams, ir nusiminęs esi, kad jau neišgysi. Nepasiduok, bet ateik aš suteiksiu patarimus dykai. Aš turiu suvirš 26 metų praktikos medicinoje ir gydyme, skaudžių, kroniškų, neališkių ir komplikuotų ligų — jums mano praktikavimas gali pagelbėti, nes aš pats ypatiškai išegzaminuosiu jus kiekvieną sykį. Neatidėliokite ir nebijokite ateiti ir pasišnekėti su manimi, nes aš patariu ir egzaminuoju veltui. Jeigu sergi, esi silpnas, nervuotas, nuvargęs, nelauk ilgai, bet pasirupink gauti gerą gydymą. Ligos niekados nestovi, bet visados plečiasi ir niekados pačios nepranyko.

PERSERGĖJIMAS LIGONIAMS IR APVILTIEMS.
NEGAIŠINKITE DAUGIAU LAIKO ARBA PINIGŲ EXPERIMENTUODAMI.

Jei kenti **pilvo, vidurių** arba **jaknų ligoms, nežlebčiojimo, dispepsijos, remus,** prietvarių etc. Jei turi rumatizmą, sciatiecą, skaudančius arba subrinkusius sąnarius, **skausmus galvoje, inkstų** arba **puslės skausmus** arba galvos sukimą, šalčius galvoje, nosyje arba gerklėje, pasitark su manim dykai, atlik tą dabar, atlik tą dabar.

AŠ NESPĖJU DIAGNOZĄ. — AŠ NE ESPERIMENTUOJU.

Kada reikalinga išegzaminuoju KRAUJĄ, SEILES arba vidurius. Aš visados vėngiu klaidos diagnoze arba gydyme kada matau reikalą, vartoju elektrikos įtaisus įleisti į kraują įvairių kraujovandenių ir bakterijų, kurias vartoja geriausi gydytojai Syrgenai ir ligonbučiai čia ir Europoj. Aš užbaigiau augščiausią Medicinos Kolegiją ir Universitetą šioj šalyj ir praktikavau suvirš 26 metus medicinoje ir syrurgijoj, gydyme kroniškų, nervų ir užtrauktų ligų. Jei ateisi pas mane gydytis arba patarimo aš jums pasakysiu kaip galiu jums palėti. Jeigu aš matysiu, kad negaliu pagelbėti, pasakysiu.

Vėl aš patariu tamstoms nelaukti ilgai ir neleisti pinigų. Jei sergate, nelaukite vienuoliktos valandos, nes gali buti pervėlu. Ekzaminas dykai.

DOCTOR MORONEY

673 WASHINGTON, ST. (arti Boylston St.) BOSTON, MASS.
Ofiso val.: nuo 9 A. M. iki 8 P. M. Nedėliomis nuo 10 A. M. iki 2 P. M.

LIETUVIS
Dabintojas-Piešėjas
TEOFILIS JAGMINAS.

Dabinu bažnyčias ir teatrus. Turiu ilgų metų praktiką Europoje ir Amerikoje. Škecus ir apskaitliavimus darau už dyką — prisiuntus plenus, arba apžiūrėjus ant vietos.

Adresas:
902 Beniteau Boulevard,
DETROIT, MICH.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priemimo valandos:
Nuo 2 iki 3 po piet. Nuo 7 iki 8 vakare
509 W ROADWAY Cor. ST SO. BOSTON.
Tel 502 S. B.

F. J. KALINAUSKAS
LIETUVIS ADVOKATAS
332 Broadway, So. Boston, Mass.
Telefon: So. Boston 253-M.
Gyvenimo vieta: 256 W. 3-rd St.

DR. F. MATULAITIS
Gydo visokias ligas Piskiria akinius
Valandos: 1-3 ir 7-8 P. M.
17 Millbury St.,
Worcester, Mass.

LIETUVIS DANTISTAS
DR. M. V. CASPER
(Dr. M. V. Kasparavičius)
425 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston, 27
Ofiso valandos: 10—12:30 ryte
1:30—6 ir 6:30—9 P. M.
Nedėliomis 1 - 3 P. M.

Tel. S. B. 1771
DR. J. JONIKAITIS
Chirurgas ir Gydytojas.
495 E. Broadway, S. Boston.
Valandos: Nuo 9 iki 11 ryto
nuo 1 iki 3 po pietų,
nuo 7 iki 9 vakare.

PIRMOS KLESOS
DANTISTAS
Dantis ištraukiami ir pripildomi visia be skausmo, su geriausiais prietaisais, su naujų išradimų.
Visą darbą gvarantuojame
DR. W. T. REILLY
469 Broadway, S. Boston, Mass
PRIE DOCHESTER ST.

Valandos	Nedėliomis
Nuo 9 val. ryta	*nuo 10 val. ryta*
iki 8 val. vakare	*iki 4 val. vaka.*

Tel. So. Boston 270
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbeti ir lietuviszkai
Ofiso valandos:
Ryt nuo iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

Dr. J.H. Staknevičius
276 New York Ave., kamp. Tyler St.
Newarck, N. Y.
Ofiso valandos
9-11 RYTE
1-3 PO PIETŲ
6-8 VAKARE
TELEFONAS Market 9268

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piet.

Kaip toli trapi duonelė atgal žengs neaišku. Bet yra aišku, kad LORNA DOONE džiovinėliai persistato visiškai nauja trapi duonele išvaizda — geresniu kvapsniu, geresniu sutaisymu ir stoka perviršturtingumo. Vardas LORNA DOONE ant kiekvieno džiovinėlio.

Parsiduoda svarais puikiose apklijuotose vaizbaženkliais skrinutėse.

NATIONAL BISCUIT COMPANY
Uneeda Biscuit

GALI NUVAŽIUOTI Į EUROPĄ, BET EUROPOS NEGALI ČIA ATSIVEŽTI, O GALI MATYTI VISĄ EUROPINĘ KARĘ TIK UŽ $3.85.

Karė pasibaigė. Ar nori matyti balsius mušius, Francijos, Belgijos, Rusijos, Italijos, Serbijos, Anglijos ir kitų Europos tautų? Ar nori matyti kovą tarpe povandeninių ir karišku laivų ant didžių jurių? Orlaivių kovojančių ore? Šalių, kaimų, sunaikintų miestų ir bažnyčių. Žodžiu sakant visas karės baisenybes?

Viską gali matyti savo namuose be jokių išlaidų aiškiai per stereskopą naujai išrastą. Visi paveikslai buvo nuimti ant karės lauko, ir kada į juos žiurėsi per stereskopą, išrodys kaip gyvi. Skaitymas iš knygų ar laikraščių neduos tokio aiškaus supratimo kaip musų stereskopas. Šis Stereskopas yra tvirtai padarytas ir galės buti ilgus metus atminčių didžios pasaulio karės.

Stereskopas su 6 serijoms karėsžvilgių, 150 paveikslų per trumpą laiką parsiduos už $3.85. Jos kaina mažiausia yra $10.00, ir tik pas mums tegalima gauti už $3.85. Tai yra dar naujas išradimas ir naudingas kiekvienai stubai, turėti. Tai-gi nori sutaupinti pinigų, prisiųsk mums užsakymą, pirm kainą pakils.

Prisiųsk tik 50c. paštos ženkleliais kaipo depositą, kitus prisiųsi kada gausi tavorą. Rašyk šiandie.

UNION PRACTICAL CO.,
1065 Milwaukee Ave. Dept. K. 18. Chicago, Ill.

PUIKUS VEIDAS IR PLAUKAI — TAI MOTERIŠKĖS TURTAS.

Jei nori turėti sveiką išvaizdą, jei nori būti tokia graži kaip kitos moterys, jei nori išrodyti jauna, nežiurint kaip sena esi, vartok: "Karalienės Murad grožės mostį." "Karalienės Murad grožės mostis" yra geriausi vaistai nuo spuogų ir kitų odos ligų, padaro veidą puikų ir priduoda skaistumo.

Vartok "Karalienės Murad grožės mostį" kiekvieną mėnesį ir tavo veidas pasidarys paveikslas — tai bus tavo turtas.

Jei turi silpnus plaukus, jie nuslinks. Jei kenti nuo šašų ir bijai kad nereikėtų nešioti kitų plaukų, kada tavo draugai turi puikius plaukus ir gali jais pasigirti.

Jūsų draugai ir priešai turi gražius plaukus delto, kad jie moka juos užlaikyti, žino kad tai jų turtas, žino kad gražūs plaukai tai KIEKVIENOS MOTERIES TURTAS.

Tu taip-gi žinok kaip užlaikyti savo plaukus ir vartok "KARALIENĖ MURAD PLAUKŲ TONIKĄ."

Ištrink savo plaukus su "Karalienės Murad Plaukų Toniku" tris sykius į savaitę visai nesiekdamas skuros nagais, ir pamatysi, kad visi šašai pranyks ir plaukai pasidarys gražūs. Ir tuomi apturėsi turtą. Gražūs plaukai tai kiekvienos moterės turtas.

Atmink, kad gražus veidas ir plaukai tai moterų turtas. Mokėk tą turtą gerai užlaikyti, vartodamas "Karalienės Murad Grožės Mostį" plačiai žinoma. Jos tiktai gali nusipirkti pas mums.

"KARALIENĖS MURAD GROŽĖS MOSTIS" parsiduoda dideliame stikle tiktai už $2.00.

"KARALIENĖS MURAD PLAUKŲ TONIKO" didelė bonka, kurios užteks ilgam laikui kainuoja tik $1.50. Tuos gali gauti, t. y. "Karalienės Murad Grožės Mostį" ir "Karalienės Murad Plaukų Toniką" už $3.15.

Pasekmes mes guarantuojame, jei tu vartosi jas pagal mūsų pasakymą.

Prisiųsk tik 25c. kitus prisiųsi kada gausi tavorą.

ALL WORLD EXPRESS DEPT. 234,
1010 No. Ashland Ave., Chicago, Illinois.

JUS GALITE SULAIKYTI PLAUKU SLINKIMA.

Dermafuga sulaiko plaukų slinkimą, prašalina pleiskanas, nieždijima odos galvos, augina plaukus priduodama jėms reikalinga maista.

Dermafuga padarys kad Jusų plaukai bus tankus švelnus ir skaistus.

Oda Jusų galvoje bus tyra, pleiskanos išnyks ant visados ir plaukai neslinks daugiaus!

Reikalaujant prisiusime Jum pašta suvis dykai išbandymui sampala.

Prisiuskite 10c. stampomis persiuntimo lėšu, gausi išbandymui dežiute Dermafuros ir brošiura.

ARGIL SPECIALTIES CO.
BOX 37. PHILADELPHIA, PA.